

DARBININKAS

Vol. LXXXII, Nr. 42
Spalis - October 31, 1997 Penktadienis-Friday

PERIODICALS
Postage paid at Brooklyn, N.Y.

341 Highland Blvd.
Brooklyn, N.Y. 11207

Kaina
\$ 1.00

LIETUVOJE
ir apie
LIETUVĄ

- Teisininkas A. Paulauskas pirmasis iš devynių pretendentų tapo oficialiu kandidatu į Prezidentus. Patikrinusi jo rėmėjų parašus, kandidatą jau įregistravo Vyriausioji rinkimų komisija. Kandidatas į Prezidentus turi teisę į apsaugą, jam turi būti suteiktos apmokamos dviejų mėnesių atostogos bei šiam laikotarpiui suteikiama neliečiamybė. A. Paulauskas šias privilegijas igis kartu su kitais kandidatais nuo lapkričio 6 dienos.

- Spalio 18 d. Lietuvos nacionalinėje filharmonijoje M. K. Čiurlionio kūrinys skambino Seimo Pirmininkas profesorius Vytautas Landsbergis, kuriam tą dieną sukako 65-eri metai. Labdaros koncertą surengė Vytauto Landsbergio fondas, o pajamos už bilietus ir aukotojų lėšos atiteks neigaliams vaikams.

- Buvęs "Lietuvos aidą" ir "Lietuvos žinių" vyriausiasis redaktorius Saulius Stoma spalio 20 d. nuteistas kalėti 5 metus, konfiskuojant pusę jo turto ir atimant teisę 3 metus po bausmės atlikimo užimti vadovo pareigas. Vilniaus 1-osios apylinkės teismo teisėjos Rasos Gudžiūnienės paskelbtas nuosprendis įsiteisės per 14 dienų. Tačiau tai nėra finalas 43 metų laisvo žurnalisto byloje, nes S. Stoma ketina apeliacine tvarka jį apskųsti Vilniaus apygardos teismui.

- Europos reikalų ministerija ir derybų su Europos Sąjunga specialioji misija skirtingai supranta Lietuvos poziciją siekiant ES narystės. Tai išaiškėjo spalio 20 d. Seime įvykusiame jungtiniame Užsienio reikalų komiteto ir Europos reikalų komiteto posėdyje, kuriame dalyvavo Europos reikalų ministrė Laima Andrikienė ir specialiosios misijos deryboms su ES vadovas Gediminas Šerkšnys. Ministrė teigė, jog svarbiausias Lietuvos tikslas - pasiekti bendrą derybų startą su visomis asocijuotomis ES narėmis, o specialiosios misijos vadovas ragino siekti ne "šeimyninės nuotraukos Liuksemburge", o realių derybų pradžios.

- Lietuvos generalinis prokuroras Kazys Pėdnyčia spalio 20 d. kreipėsi į Seimą, prašydamas leisti suimti mėginimu sukčiauti įtariamą parlamentarą Audrių Butkevičių. Generalinės prokuratūros Seimui atsiųstame rašte teigiama, jog A. Butkevičius mėgina paveikti liudytojus, trukdo tyrimui.

- Spalio 20 d. Vilniuje įkilmingai atidarytas rašytojo Vinco Krėvės-Mickevičiaus memorialinis muziejus. Jis įkurtas Tauro kalno papėdėje, tuometiniame Universiteto profesūros name, kuriame Vincas Krėvė gyveno nuo 1940 iki 1944 metų. Naujasis kultūros židinis atidarytas minint lietuvių literatūros klasiko, mokslininko, visuomenės veikėjo V. Krėvės 115-ąsias gimimo metines.

- Spalio 20 d. Lietuvos kūno kultūros ir sporto departamente įvykusiame pasitarime patvirtinta, kad II Tautinė olimpiada vyks kitų metų birželio 23-26 dienomis, o VI pasaulio lietuvių sporto žaidynės - birželio 27-30 dienomis.

Lapkričio 2-oji Lietuvoje - VĖLINĖS Tai mirusiųjų prisiminimo ir pagerbimo diena

Kryžių kalnas.

A. Ostašenkovo nuotr.

VILNIAUS KONFERENCIJOS ĮSPŪDŽIAI

Vytautas Rubavičius

Vilniuje rugsėjo 5-6 dienomis vykusio prezidentų konferencija buvo didelis mūsų diplomatinės išbandymas. Lietuva norėjo parodyti pasauliui, jog moka žaisti Europietiškus politinius žaidimus, sugeba reaguoti į užuominas, o kai kada net pati imtis iniciatyvos. Vilniaus konferencijos svarba dar labiau išryškėja, kai ją palygini su rugsėjo 27 d. surengta konferencija "Lietuva ir Europos Sąjunga", kurią organizavo Europos reikalų ministerija. Prezidentų konferencijoje - aukštas politinis bei kultūrinis lygis, šioje - akivaizdi intelekto stoka, visiškai nekalbėta apie kultūros svarbą keliaujant į Europą.

Po Vilniaus prezidentų konferencijos jau praėjo kiek laiko, tad galima išsakyti vieną kitą bendresnio pobūdžio mintį. Vienas konferencijos "didvyrių" neabejotinai buvo Baltarusijos Prezidentas. Juolab kad jam pavyko įtikinti Lietuvos vidaus reikalų ministerijos struktūras suvaidinti pasikėsinimo spektaklį. Tad jis turėjo progą pasirodyti kaip stiprus bebaimis vyras. A. Lukašenka darosi labai svarbi problema - kaip figūra ir europinės politikos kontekste. Lietuvių diplomatai, matyt, bus įvertinta už tai, kad Europos politikams suteikė galimybę iš arčiau pažvelgti į Baltarusijos vadovą. Jis puikiai įvaldė demagogijos arsenalą, aktyviai ir sykiu ironiškai bendraujantis su žurnalistais. Spaudos konferencijos metu apie jį būriavosi daugiausia žurnalistų. Prezidentas, beje, leido sau kiek ilgiau su jais pabendrauti - tad mūsų prezidentūros kieme liko vienas ir "svarbiausias". Griežtai pasisakė prieš NATO plėtimąsi ir Rytus, tačiau sykiu teigė, jog esąs realistas ir dirbąs taip, kad NATO priartėjimas prie Baltarusijos sienų nekeltų naujų problemų ir įtampų. Pritarė ir naujos nebranduolinės zonos kūrimui, kvietė naikinti šaltojo karo stereotipus. Vakarių politikams vis dėlto sunku kol kas suvokti, kokį žaidimą žaidžia pats Prezidentas. Gali būti, jog tai Rusija, pa-

sitelkusi Baltarusiją, išbando naujus regioninio spaudimo būdus, o gal atvirkščiai - A. Lukašenka, prisidengdamas Rusiją, nuosekliai įgyvendina savo diktatoriškas užmačias ir verčia su juo skaitytis Europos politikus. Lietuvai nepavyko pasiekti, kad Baltarusija pasirašytų sutartį dėl nelegalių emigrantų grąžinimo. Buvo matyti, jog Baltarusijos

sitelktas ir neseniai Lenkijoje, Vygriuose vykusio lietuvių ir lenkų intelektualų susitikimo dokumentas, kuriame išsakytas bendras požiūris į praeitį ir brėžiami būsimo bendradarbiavimo metmenys.

Integracijos procesai kelia realią grėsmę mažų tautų tautiniam ir kultūriniam tapatumui. Ir šitą nerimą būtina sklaityti

Lietuvos Prezidentas Algirdas Brazauskas (kairėje) šiltai sutinka į Vilniaus konferenciją atvykusį Baltarusijos prezidentą Aleksandrą Lukašenką.

R. Šuikos nuotr.

vadovas kol kas žada, tik nesirošia žengti konkrečių rimtų žingsnių. Kaimyninės šalies vadovas sąmoningai rodo visiems esąs nenusipėjamas, tačiau tvirtas.

Prezidentų konferencija aiškiai patvirtino, jog Lietuvos ir Lenkijos santykiai paverčiami strateginio bendradarbiavimo programa, pamažu įveikiant istoriškai susiklosčiusius stereotipus. Žvelgiant į praeitį stengiamasi išskirti tokius dalykus, kurie galėtų pagrįsti bendradarbiavimo ideologiją, stiprintų pasitikėjimo atmosferą, atitiktų naujos Europos kūrimo realijas. Čia labai svarbus yra kultūrų bendravimas. Į konferenciją prezidentus atlydėjo nemenkos intelektualinės pajėgos, vis dėlto kultūros svarba, tiesiant patikimus partnerystės tiltus, nebuvo deramai aptarta. Nebuvo pa-

kultūros priemonėmis. Kaip naujas pokario Europoje reikšmės buvo nurodomas Vokietijos ir Prancūzijos bendradarbiavimas. Šios šalys daug dėmesio ir lėšų skyrė kaip tik kultūrai ugdyti. Kultūra turėjo pakeisti "priešo vaizdinį" ir padėti įtvirtinti tautinį tapatumą, puoselėti tautinės savivargos jausmus. H. D. Genscheris, kalbėdamas apie Vokietijos ir Prancūzijos santykių raidą, pabrėžė, jog to bendradarbiavimo pagrindas - pagarba kitos šalies tautiniam tapatumui. Tačiau mažoms tautoms išsaugoti savo tapatumą yra daug sunkiau nei didelėms, tas išsaugojimas turi tapti prioritete užsienio ir vidaus politikos linija. Iš prezidentų tik Estijos vadovas Lennartas Meris savo kalboje užsiminė, jog būtina išlaikyti tautinį tapatumą. Vėliau jis paaiškino (nukelta į 3 psl.)

PRANEŠIMAS SPAUDAI

Spalio 13 d. oficialų vizitą Jungtinėse Amerikos Valstijose pradėjo Krašto apsaugos ministras Česlovas Stankevičius. Kartu su juo į JAV išvyko viceministras Jonas Kronkaitis ir kariuomenės vado pavaduotojas pulkininkas Valdas Tutkus. Jungtinėse Amerikos Valstijose oficialią Lietuvos delegaciją papildė ambasadorius Stasys Sakalauskas ir gynybos atašė majoras Valdemaras Sarapinas. New Yorko oro uoste ministrui buvo įteiktas asmeninis JAV Gynybos Sekretoriaus William Cohen laiškas, kuriame JAV Gynybos vadovas pasveikino savo kolegą iš Lietuvos, pradėjusį oficialų vizitą JAV. W. Cohen išreiškė tvirtą įsitikinimą, kad šis vizitas taps galimybe "apsvarstyti visą spektrą klausimų, susijusių su saugumu ir gynyba", pavadindamas artėjančias dvišales konsultacijas "neįkainojamomis".

Iš New Yorko delegacija JAV karinių oro pajėgų lėktuvu C-20 išskrido į Pensilvanijos valstiją, kurios Nacionalinė gvardija yra pagrindinė mūsų šalies partnerė dvišalio karinio bendradarbiavimo su JAV srityje. Harrisburge Ministrą ir jo vadovaujamą delegaciją pasitiko valstijos karinis vadovas, Karinių ir veteranų reikalų departamento bei Nacionalinės gvardijos vadovas generolas majoras James W. Mac Vay.

Viešnagės metu ministras Č. Stankevičius susitiko su valstijos kariniais vadovais, apžiūrėjo jos teritorijoje esančius karinius objektus, susipažino su Ekstremalių situacijų valdymo centru, Karinių oro pajėgų simuliacinio centro, kitų karinių struktūrinių padalinių veikla.

Pokalbių metu pagrindinis dėmesys buvo skiriamas dvišalio bendradarbiavimo tarp mūsų šalies krašto apsaugos sistemoms ir Pensilvanijos Nacionalinės gvardijos plėtojimo programoms "Kariškiai - kariškiams" rėmuose. Nuspręsta ir toliau nuolat keistis karinių delegacijų vizitais (per pastaruosius ketvirtą metų jų skaičius jau viršijo keturis šimtus), aptarta galimybė palaipsniui pereiti nuo pažintinio pobūdžio vizitų organizavimo prie ilgesnį laiką truksiančio JAV karinių ekspertų analitinio darbo Lietuvoje, taip pat - galimybės Lietuvos specialistams ilgiau padirbėti Pensilvanijos Nacionalinėje gvardijoje. Diskutuota apie bendrą karinių pratybų organizavimą, susitarta atsiųsti Lietuvos

karių būrį į 1998 metais įvyksiančias JAV Nacionalinės gvardijos pratybas "Guardex". Nutarta stiprinti dvišalį bendradarbiavimą tarp atskirų mūsų šalies kariuomenės ir Pensilvanijos Nacionalinės gvardijos dalinių, toliau plėtoti Krašto apsaugos ministerijos Civilinės saugos departamento ir Pensilvanijos Ekstremalių situacijų valdymo centro ryšius, Puskarininkų mokyklos Kaune ir Pensilvanijos Liktinių akademijos praktinį bendradarbiavimą. Susitarta dėl glaudesnio abiejų šalių karo kapelionų institucijų bendradarbiavimo.

Pagrindiniu viešnagės Pensilvanijoje akcentu tapo dvišalio ketinimų protokolo pasirašymas. Šiame dokumente išreiškiamas ketinimas testuoti abipusiai naudingą dvišalį bendradarbiavimą, įvardinant jame pagrindines jo sritis.

Viešnagės Pensilvanijos valstijoje metu ministrui Č. Stankevičiui įteiktas specialus valstijos gubernatoriaus dokumentas ("proclamation"), liudijantis svečiui ypatingą pagarbą. Įvyko ministro susitikimas su valstijos žiniasklaidos atstovais. Č. Stankevičiaus garbei buvo surengtas iškilmingas priėmimas.

Spalio 13 d. po pietų ministro Č. Stankevičiaus delegacija atskrido į Washingtoną ir tiesiai išvyko į šalia miesto įsikūrusį Oro erdvės stebėjimo ir kontrolės centrą. Apsilankymui šiame objekte Lietuvos gynybos vadovai teikė ypatingą reikšmę, kadangi šiuo metu mūsų šalyse steigiamas analogiškas bendras visoms trims Baltijos valstybėms regioninis centras. Beje, tokio centro įkūrimui JAV kongresas ir administracija 1998 metais planuoja skirti 10,4 mln. JAV dolerių.

Spalio 13 d. ministras Č. Stankevičius skaitė pranešimą viename iš didžiausių privačių JAV mokslinio tyrimo institutų - Heritage Foundation, atsakė į gausiai susirinkusių politikos analitikų, gynybos srityje dirbančių specialistų, diplomatinio korpuso atstovų klausimus NATO plėtimui, Lietuvos karinių pajėgų suderinamumo su NATO pajėgomis, mūsų šalies atstovų dalyvavimo taikos palaikymo ir įvedimo operacijose bei kitomis temomis.

Lietuvos Ambasados
Washington, D. C.,
Spaudos skyrius

JAV GYNYBOS SEKRETORIUS ĮSPĖJO, KAD "LAIPTAI Į NATO LABAI STATŪS"

JAV Gynybos sekretorius William Cohen spalio 16 d. įspėjo Washingtonie viešintį Lietuvos krašto apsaugos ministrą Česlovą Stankevičių, kad "laiptai į NATO yra labai statūs", tačiau užtikrino, jog Alijanso durys toliau yra atviros.

W. Cohen pagyrė Lietuvą už aktyvią veiklą taikdarykose operacijose Bosnijoje ir Baltijos šalių taikos palaikymo batalione BALTBAT bei pastangas kuriant bendrą su Lenkija taikos palaikymo

batalioną.

"Manau, kad Baltijos valstybės deda daug pastangų siekdamas NATO standartų, - pažymėjo gynybos sekretorius. - Baltijos valstybės, ypač Lietuva, aktyviai dalyvauja "Partnerystės taikos labui" programoje".

Vizitą Jungtinėse Valstijose ministras Č. Stankevičius pradėjo spalio 13 d. Į Vilnių ministras ir jį lydintys pareigūnai grįžo spalio 21 d.

ELTA

V. LANDSBERGIS SAVO ŠALININKUS RAGINA ATSIŠAKYTI PATETIKOS

Seimo pirmininkas, Tėvynės sąjungos (Lietuvos konservatorių) keliama kandidatas į Prezidentus Vytautas Landsbergis ragina savo šalininkus atsisakyti patetikos apibūdinant jo nuopelnus. "Mano mieli, prašau jūsų nenuslysti į jokią nereikalingą aukštinimą", - teigiama pretendentui į Prezidentus kreipimesi, kurį paskelbė jo rinkimų štabas. Pasak kreipimosi, dažname V.

Landsbergio rėmėjų susirinkime pasitaiko, kad jis yra aukštinaamas ypatingais palyginimais arba pagyrimais, "ypač dėl to, ką visi esame kartu laimėję - atkurtą Nepriklausomybę". ELTA

DARBININKA laiškeliai
pasiekia
ir elektroniniu paštu
(E-mail):
JKeleras@aol.com

"Bread & Puppet" festivalis bei kiti įspūdžiai iš Vermonto valstijos

Dainius Zalenas

Prieš keletą metų lankantis Lietuvoje užėjau į tuo metu neblogo užsirekomendavusį (bet greit užsidariusį) baikerių* (žr. paaiškinimą aprašymo pabaigoje) restoraną "Sherlat Chopper", kur susipažinau su amerikiečiu iš Vermonto, atrodančiu, kaip čia, JAV, atrodo daugelis baikerių. Išsinekęs paaiškėjo, kad jis (Nicholas Hecht) sieloje baikeris, daugiau kaip 25 metus vairuoja savo senutį BMW motociklą ir yra Montpelier VA "Pyralisk" teatro iškūrėjas, režisierius bei savininkas. Žodis po žodžio išsinekėjome, supažindinau jį su teatrais Vilniuje, pristaciau "Lėlės" teatro režisieriui (ten dirbau 8 metus). Nuo to ir užsimezgė mūsų draugystė. Taip vieną dieną šią vasarą ir atsiradome Vermonte. Nicholas dėka gavome pasiūlymą iš garsaus Amerikoje "Bread & Puppet" teatro vadovo Peter Shumano pasirodyti su spektakliu "Undinė" jų rengiamame kiekvienais metais grandiozi-niame lėlių šou. Tai ir susiruošėm į tolimą kelionę. Kelionė ilga - 12 valandų kelio, apie 700 mylių nuo Clevelando.

Visą naktį važiaue, paryčiais įsukome iš 87-to kelio, vedančio į Montrealį, ir pasukome į 8 kelią. Po geros valandos kirtome Vermonto ribas. Jau nuo pat pradžių pajutom, kad Vermontas - žemės ūkio valstija. Visur kalnai ir grožis neišpasakytas, beveik niekur nepalietas šiuolaikinės monstros civilizacijos. Mažučiai miesteliukai su savo kaimiško tipo krautuvėmis, kažkuo primenančiomis krautuvėmis sovietinėje Lietuvoje (aišku, ne prekių asortimentu...). Ir žmonių veidai kitokie nei daugelyje rytinių JAV vietų, kur teko nemažai pakeliauti. Išraiška jų kitokia, elgesys ir manieros nėra taip "sua-merikonėję". Daugelis kalnų kelių neturi net asfaltuotos dangos. Daug skurdžių bakūzių ar treilerių tiesiog įsipaude į miškus palei kelius, bet daugelyje vietų gražiai prižiūrėti. Oras toks gaivus, kad, išlipus pasivaikščioti, imdavo svaigti galva. Kartais pakilus į aukštesnes vietas, net ausyse imdavo zvimbti.

Pasiekus Montpelier, pasijutom kaip kažkokiam nedideliame Europos miestelyje. Su savita architektūra, kavinukėmis bei krautuvėmis, daugiausiai orientuotomis į turistus, ir... net keleto teatrų. Užklausėm, kaip jie išsilaiko, turėdami tokį mažą miestelį ir tiek daug kultūrinės veiklos. Pasirodo, Montpelier labai gausiai lankomas turistų visus metus. (Visiems turistams turbūt labai knieti sužinoti, ir kuo gi tas Vermontas savitas, kad taip trokšta atsiskirti... nuo JAV.)

Susitikę su režisierium, ilgai šnekučiavomės, domėjomės kraštu, miestu ir gyvenimu, ten vykstančiu. Pasirodo (režisieriaus žodžiais), Amerikai sparčiai vystantis, laisvo mąstymo žmonėms (juos vadino hipiais, bitnikais arba gėlių vaikais, o angliškai, berods, hobos), vis mažiau likdavo vietos ir laisvės savo gyvenimo būdo išraiškai. Ir jie masiškai ėmė bėgti nuo civilizacijos, pasislėpdami Vermonto kalnuose. Vermontas nuo seno garsėja savo laisvamaniškumu, dideliu savarankiškumu ir nuoširdumu. Ir tikrai, daugelyje vietų žmonės buvo labai šilti ir nuoširdūs.

Įsikalbėjus labiau, sužinojom kad dar ir dabar Vermonte veikia organizacija, siekianti pilno Vermonto atsiskyrimo nuo JAV. Nemažai visokių organizacijų, siekiančių kaip nors sustabdyti technikos veržimąsi į jų gyvenimą. Tas labai, beje, atsispindėjo ir grandioziniame "Bread & Pup-

pet" (Resurrection) cirke (taip vadinasi jų renginys, apie kurį šiek tiek vėliau).

Su darbais Vermonte labai striuka, daugelis gyventojų meninės sielos ir save išreiškia įvairiais renginiais, spektakliais, koncertais ir parodomis.

(Montpelier'e visą savo exilį praleido ir Solženicinas. Jis, kiek girdėjau, yra kažką parašęs apie tą kraštą, bet tai tik nuogirdos.)

Žmonės daugiausia verčiasi namudininkyste, kuri labai plačiai paplitusi toje valstijoje. Daugelis moterų gauna užsakymus iš įvairių smulkių įmonių ir juos atlieka namuose. Tai įvairūs rankdarbiai, rankų darbo megztiniai, buities puošmenos, rūbeliai ar meno dirbiniai.

Iš režisieriaus taip pat sužinojom, kad vienintelis Vermontas JAV-jose turi savo sveikatos sistemą, t. y. valstija parūpina

simų. Prisistatė keletas lietuvių, kurie irgi buvo labai panašūs į tų laikų hipius ir vos keletą sakinių sugebėjo pasakyti lietuviškai (bet stengėsi). Ir jie buvo kitokie, visiškai kitokie nuo mano pažintų čia, JAV, lietuvių. (Netiesiu tos jau visiems ir taip įgrisusios temos...) Nuo antros valandos didžiuliame lauke, kažkuo šiek tiek primenančiame Vingio ir Kalnų parko mišinį, prasidėjo grandiozinis renginys, kurio visa idėja buvo: kaip į mūsų gyvenimą skverbiassi kompiuteriai, automatizacija ir kaip laisvam žmogui vis sunkiau ir sunkiau darosi gyventi šioje žemėje. Grandiozinės lėlės ir vaidintojai ant aukštų kojūku keitė vieni kitus.

Po to į "sceną" atriedėjo didžiulis monstras, lyg ir garvėžys, lyg ir koks slibinas, imantis naikinti viską, kas po ranka pa-

kur pakampiais. Tiesa, nuo kanapių rūkymo kvapas sklido po visą stovyklavietę, kuri įsikūrusi buvo gal kelių mylių spinduliu aplinkui, siekianti ir upeliuką, kuriame pliuškenosi visai nesidrovėdami nuogi abiejų lyčių jaunuoliai. Stovyklavietėse vyko intensyvi prekyba visokiais "brandzalietais", pacifistinės pakraipos ženkliais, paveikslais, bambukinėm fleitom ir t. t. Ratom prie vieno staliuko, prekiaujančio "Grateful Dead" grupės atributika, ir mūsų tautinė spalvų gama išmargintų marškinėlių su krepšinio atvaizdais ir įvairiais užrašais "Go Go Lithuania", "Bronze medal winners", "Lithuanian Basketball" ir t. t.

Nemažai jaunuolių vyrų buvo labai keistai susižavę (susikūtelioję) plaukus, kurie atrodė kaip katino uodegos (panašiai

P. Shumano lėlių muziejuje, Glover, VE.

Dainiaus Zalenso nuotr.

sveikatos kortelę savo gyventojams. Kiek žinau, tokio "stebuklo" tikrai nėra nė vienoj kitoj JAV valstijoje (gal aš ir klystu... arba ką nors ne taip supratau).

Pasibaigus paradiui Montpelier mieste, pasukome renginio link. Teatras įsikūręs gerą valandą ir šiaurę nuo sostinės, visai mažyčio Glover miestuko pašonėje.

Kadaise New Yorko centre gyvavęs teatras įsikūrė toli toli nuo civilizacijos. Teatro patalpos - tai pagrindinis svirnas (Main Barn), kuris taip ir atrodė autentiškai, kaip į jį buvo kažkada atsikelta.

Sienos kai kur dar likę baltos, ant laiptų pridžiūvęs mėšlas nuo kažkada ten laikytų kiaulių ar kitų gyvulių. Atvykus mūsų jau laukė baltai apsirengę "lėlininkai" ("puppeteers") - juos ten visi taip vadino). Pranešė mums, kad vaidinsime pusrūsyje, nes tik ten yra galimybė pasijungti prie elektros tinklo... Vieta tikrai įspūdinga, sukalta tokia scena iš linguojančių lentų, o žiūrovams susėsti visur primesta kelmų, dėžių ar šiaip nupjautų medžio gabalų. Spektaklis prasidėjo 1:30 val. popiet. Prigužėjo sausakimšai žiūrovų. Ir nors beveik nė

klūvė. Visas renginys, su mažom pertraukom, tęsėsi iki tamsos, kol finale pasirodė "Gėris" - didžiulė žmgaus galva su išstptomis į šonus juostomis, primenančiomis rankas, kurią nešė apie 100 žmonių. Atrodė tikrai įspūdingai... Gėris nugali blogį ir padega monstra. Ugniai plečiantis, ima iš visur veržtis gyvybė (gausybė ir mažų, ir didelių įvairiaspalvių apsirengusių žmonių bėgo link to monstro iš visų pusių - nauja, atgimusi laisva karta. Laužui įsiliepsnojus, visi vaidintojai pasitraukė, vietą užleisdami publikai, kuri apjuosė ratu laužą, ėmė mušti būgnus, groti kitais instrumentais ir šokti bei linksmintis. Vienoje iš šoninių iš lentų sukaltų namukų/pavėsinių, apkamšytų šviežiais česnakais, pats Peter Shuman'as laužė savom rankom tik iškeptus ir iš krosnies ištrauktus kepalukus naminėms (tikrai gardžios) duonos ir dalino žiūrovams. (Mums pavyko šiek tiek šnekėtelti su p. Shumanu, o Onutei jis padovanojo visą kepaluką dar garuojančios duonos, kurį ji parsivežus į Vilnių pasidalino su kolegomis teatre.) Muzika ir šo-

kiai aplink laužą nutilo tik švintant.

Vienas iš keisčiausių ir nuostabiausių, visiškai neįprastų mūsų dalykų buvo tai, kad absoliučiai nebuvo nė vieno policininko, ko

šiaip masiniuose renginiuose JAV nesame matę. Ir nebuvo jokių riaušių, jokių nesusipratimų, muštynių ar girtų, parkritusių

atrodo juočiai iš Jamaicos, kai plaukų neplauna metų metais...), ir dar kas keisčiau buvo, kai kurie jų nešioja iki žemės margaspalvius sijonus... Bet, kaip sakoma, kiekvienas savaip iš proto eina.

Kitas dalykas, kuris man įstrigo, - tai, kad ten yra tokių kaip ir komunų, kur visi gyvena po vienu stogu, veda ūkį kartu, miega, gal ir mylisi kartu... (to nežinau, tik taip jie juokavo). Taip ir tas teatras gyvena, pri-sikvietęs krūvas žmonių, kuriems už darbą nemoka. Tik duoda tam kartui pastogę ir maistą, kurio aš tai nelabai galėjau valgyti... (mat nesu vegetaras). Tokios apraiškos kaip asmuo, asmenybė, ten pas juos kažkaip ir neegzistuoja. Viskas bendra, viskas kartu... Pavargau aš labai greitai nuo tokio "žmogiškumo" ir, grįžęs į Clevelandą, net lengviau atsikvėpiauju...

Jei kas lankysitės Vermonte, nepraleiskite progos aplankyti tą nuostabų kampelį Gloveryje. Ypač rekomenduoju aplankyti "Bread & Puppet" lėlių muziejų. Tikrai įspūdingas reginys. Sukaupti visi P. Shuman'o darbai per visą jo kūrybinį gyvenimą. Keista, bet muziejus išsirengęs didelėje daržinėje, be jokios gairinės apsaugos. Būtų labai gaila, jei toks didelis turtas vieną dieną paskęstų liepsnose.

Tai va tokie įspūdžiai iš Vermonto. Gražu neišpasakojamai, bet... gyventi ten nenorėčiau. Per daug pripratęs aš prie modernaus amžiaus, toks turbūt ir mirsiu, civilizuotos, industrializuotos žemės kirminas... Na, o kaip viskas atrodė aktorės akimis, galite pasiskaityti jos interviu "Lietuvos Rytui", atspausdintame 1997 m. rugėjo 2 d. "Meno Mūzų" skyrelyje.

Paaiškinimas:

* Biker - Amerikoj taip vadinami žmonės, kuriems motociklas - gyvenimo stilius, savęs išraiška, o ne transporto priemonė.

Aktorė O. Pučkoriūtė laiko rankose duoną, dovanotą Vilniaus "Lėlės" teatrui nuo JAV trupės "B. & P." vadovo P. Shumano.

Dainiaus Zalenso nuotr.

GALCHUS & GORDON, advokatai, patarnauja sekančiuose teisiniuose reikaluose: nelaimingi atsitikimai, nekilnojamas turtas, imigracija, DWI and all criminal. Virš 20 metų patirtis. Parūpinamas lietuvių k. vertėjas. Konsultacija nemokamai. Galchus & Gordon, 39-07 Bell Blvd., Bayside, NY 11361. Tel.: 718 229-2629.

JONAS V. STRIMAITIS, advokatas, patarnauja teisiniuose ir imigraciniuose reikaluose. Advokatas kalba ir lietuviškai. 134 West St., Simsbury, CT 06070. Tel. (860) 651-0261.

SHALINS FUNERAL HOME, Inc., 84-02 Jamaica Ave. (prie Forest P'way St.), Woodhaven, N.Y. 11421. Suteikia garbingas laido-tuves. Koplyčios parūpinamos visose miesto dalyse. Tel. 296-2244.

BUYUS FUNERAL HOME. Mario Teixeira, Jr. laido-tuvų direktorius, Newark office: 426 Lafayette St. (Cor. Wilson Ave.). Tel. 344-5172. Paruošiamos garbingos laido-tuvės. Modernios koplyčios, oras šaldomas. Daug vietos automobiliams pastatyti.

JUOZO ANDRIUŠIO Real Estate, namų pardavimas, visų rūšių apdraudimai, Income Tax pildymas. Įstaiga veikia naujoj vietoj - OHLERT-RUGGIERE, Inc., 89-11 Jamaica Ave., Woodhaven, NY. Tel. 847-2323 (namų tel. 847-4477). Įstaigoj kreipiantis paminėti, kad esate ar norite būti J. Andriušio klientais.

VYTAUTAS BELECKAS IR SŪNUS JONAS, sav. Winter Garden Tavern, 1883 Madison St., Ridgewood, NY 11227. Tel. 821-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami polaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA - Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai. Dalia Radžiūnas, sav. - 43-04 Junction Blvd., Corona, Queens, NY 11368. Tel. 779-5156.

LAISVĖS ŽIBURIO radijas girdimas sekmadieniais 9 val. ryto iš KDM stoties 1380 AM. Romas Kezys, 217-25 54th Ave., Bayside, NY 11364. Tel. 718 229-9134 arba 718 428-4552. Fax: 718 423-3979.

Lietuvos Krikščionišką DEMOKRATIJA ir jos spaudą paremkime dabar: pinigais, Unitrust, testamentais.

-Tax Exempt #36-2927289-

per:
Pope Leo XIII Literary Fund, Inc.
9050 Troy Avenue
Evergreen Park, IL, 60642
Fax/Tel. 708-636-9562 Klauskite informacijų

LIETUVIŠKO STILIAUS PAMINKLAI SUKURIAMI IR NEMOKAMAI PRISTATOMI Į VISAS KAPINES NEW YORK, NEW JERSEY IR CONNECTICUT VALSTIJOSE. ĮSTAIGA PRIE ŠV. JONO KAPINIU.

Fasolino MEMORIALS

66-86 80 ST. MIDDLE VILLAGE, QUEENS N.Y. 11379
PHONES (718) 326-1282; 326-3150
- TAI MŪSŲ VIENINTELĖ VIETA -
- GAUSI PARODŲ SALĖ -

KVEČAS
JONAS
1933+1976

VYTIS KELIONIŲ IR TURIZMO AGENTŪRA

- ✧ LĖKTUVAI
- ✧ LAIVAI (CRUISES)
- ✧ TRAUKINIAI (AMTRAK)
- ✧ AUTOBUSAI
- ✧ NUOMOJAMOS MAŠINOS
- ✧ VIEŠBUČIAI
- ✧ IDOMIŲ VIETŲ LANKYMAS

GRUPINĖS KELIONĖS Į LIETUVĄ

MOKĖTI GALIMA VISOMIS KREDITO KORTELEMIS
JOKIO EKSTRA MOKESČIO UŽ PATARNAVIMĄ
PILNAI APDRAUSTA IR AKREDITUOTA AGENTŪRA

VYTIS INTERNATIONAL TRAVEL SERVICE
40-24 235 Street, DOUGLSTON, N. Y. 11363
TEL: 718 423 - 6161, 1 - 800 - 77 - VYTIS
FAX 718 423 - 3979

Žiūroval spektaklio metu, Glover, VE.

Dainiaus Zalenso nuotr.

vienas iš jų nesuprato lietuvių kalbos, bet visi susižavėję žiūrėjo iki galo spektaklį, po kurio pasipylė ovacijos ir daugybė klau-

sių. Viskas renginys, su mažom pertraukom, tęsėsi iki tamsos, kol finale pasirodė "Gėris" - didžiulė žmgaus galva su išstptomis į šonus juostomis, primenančiomis rankas, kurią nešė apie 100 žmonių. Atrodė tikrai įspūdingai... Gėris nugali blogį ir padega monstra. Ugniai plečiantis, ima iš visur veržtis gyvybė (gausybė ir mažų, ir didelių įvairiaspalvių apsirengusių žmonių bėgo link to monstro iš visų pusių - nauja, atgimusi laisva karta. Laužui įsiliepsnojus, visi vaidintojai pasitraukė, vietą užleisdami publikai, kuri apjuosė ratu laužą, ėmė mušti būgnus, groti kitais instrumentais ir šokti bei linksmintis. Vienoje iš šoninių iš lentų sukaltų namukų/pavėsinių, apkamšytų šviežiais česnakais, pats Peter Shuman'as laužė savom rankom tik iškeptus ir iš krosnies ištrauktus kepalukus naminėms (tikrai gardžios) duonos ir dalino žiūrovams. (Mums pavyko šiek tiek šnekėtelti su p. Shumanu, o Onutei jis padovanojo visą kepaluką dar garuojančios duonos, kurį ji parsivežus į Vilnių pasidalino su kolegomis teatre.) Muzika ir šo-

DARBININKAS

The Lithuanian Weekly
Published by Franciscan Fathers

341 HIGHLAND BLVD.
BROOKLYN, NY 11207

Editorial Office 718-827-1352
Business Office 718-827-1351

FAX 718-827-2964

Publication No. USPS 148-360

ISSN 0011-6637

Periodicals postage paid at Brooklyn, NY, Post Office
Subscription per year \$30.00. Single copy \$1.00.
Published Weekly except 2nd and 3rd week in July

POSTMASTER: Send Address Change to:
DARBININKAS, 341 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207
— Redaguoją REDAKCINĖ KOMISIJA —

Pasitraukusius prisimenant

Tauta yra kuriama, plėtojama, turtinama per kartų kartas. Vienų palikimu naudojasi kiti. Tautos šaknys gilėja, kamienas plečiasi, šakos ilgėja ir stambėja tik per ilgesnį laiką vykstant įvairiopo darbo ir pastangų telkiniui. Kiekviena karta remiasi į prieš tai buvusių kartų palikimą. Šito niekad nedera užmiršti.

Turbūt niekas ir neužmiršta, išskyrus labai jaunos žmones, kurie galvoja, jog viskas prasideda tik su jais. Išskyrus ir tokius retus asmenis, kurie niekad nesidomi tuo, kas buvo ir praėjo net jų pačių gyvenime.

Prisiminti tėvus ir brolius yra tokia natūrali pareiga, kad rodo apie tai nereikia nė kalbėti. Tos pareigos gali nejausti tik retos išimtys. Kalbėti tenka apie būdą, kuris mūsų ryšį su artimaisiais mirusiais labiau pagyvina ir pagilina.

Čia jau ateina religinis požiūris, kuris duoda naujos šviesos ir prasmės. Religija, ypač krikščioniškoji, suveda visus vienon dvasinę bendrijon. Ji kalba apie gyvųjų ir mirusiųjų bendrystę. Mirusieji gyvena kaip ir tie, kurie tebegyvename žemėje. Mūsų ir juos jungia tikėjimas ir meilė. Tikėjimas nedingsta ir meilė nemiršta, tik keičia pavidalą. Mirusieji netgi dalyvauja mūsų tikėjimo ir meilės bendrystėje. Kas iš tų mūsų mirusių motinų, tėvų, senelių ar brolių, būdami arčiau Dievo, neprisimena mūsų ir nesimeldžia - neužtaria mūsų? Kaip mes galime nesimelsti už tuos artimuosius, kurie galbūt reikalingi mūsų pagalbos, kad būtų išlygintos jų skolos, likusios neatmokėtos žemės kelinėje?

Mūsų tarpe yra žmonių, kurie labai dažnai prisimena savo mirusius artimuosius. Bet viena diena metuose (lapkričio 2) yra ypatinga. Tai Vėlinės - mirusiųjų diena. Šią dieną mes jau susitelkiame ypatingai mirusiųjų pagarbai. Mes lankome kapines, puošiame antkapius gėlėmis ir žvakėmis, meldžiamės ir prašome melstis kitus.

Vėlinėmis prasideda lapkričio mėnuo ir, pagal krikščionišką paprotį, visas šis mėnuo yra skiriamas mirusiųjų atminimui. Kaip tik šį mėnesį labiausiai kyla į Dievą maldų chorai už mirusius. Šis mėnuo mums lietuviams primena mirtį ir savo vardą. Apie mirtį mūsų poetai labiausiai ir dainuoja lapams krintant.

Lapai krinta, kaip broliai, pakirsti šalnos, taigu. Kiek tų mūsų brolių pakirsto sibiriškos taigos? Kas juos ir kada beprisimins, jei mes jų neminėsim Vėlinėse? Jie savo krauju bandė atšildyti ledynus. Bet savo tikėjimu ir meile jie tebešildo mus, nes jie yra mūsų broliai - mirę, bet nemiršdami kovos ir aukos dalyviai.

Vėlinės mus kviečia naujai pergventi ne tik kraujo ir giminytės ryšio bendrystę, bet ir tikėjimo, meilės, maldos bendrystę. Dėl to Vėlinės nėra liūdesio diena, kaip kartais mes galvojame. Greičiau jos yra džiugios rimties diena. Tą dieną mes išaugame į neapskaičiuojamai didelę, gyvatingą bendruomenę, didžiąją Dievo tautą. Kaip mes, išeiviai, nesijaučiame atskilę nuo savo tautos kamieno, taip mes negalime jaustis atskirti nuo savo iškeliavusių brolių amžinojo tėvynės. Kai emigracijoje mes tikime kurią savo tautai naujus ateities kelius, taip iškeliavusieji mūsų broliai ir sesės neabejotinai dalyvauja mūsų dabarties ir ateities nuskaidrinime ir įprasminime.

JT GENERALINĖS ASAMBLĖJOS 52-OJI SESIJA SPRĖS SAUGUMO TARYBOS REFORMĄ

Kęstutis K. Miklas
"Darbininko" korespondentas

(Pabaiga. Pradžią Nr. 41)

Būtent tokio tribunolo įsteigimas tikrai daugiau pasitarnautų žmonijos apsaugai.

Ir Lietuva prabilo Jungtinėse Tautose

Rugsėjo 24 d. sesijos popietiniame posėdyje ir Lietuvos užsienio reikalų ministras Algirdas Saudargas, atvykęs tik vienai dienai, pasakė kalbą, pateikdamas Lietuvos poziciją dėl vykdomų JT reformų ir dėl Lietuvos aktyvesnio įsijungimo į įvairias JT veiklos funkcijas. Tai yra, kad Lietuva yra nusprendusi aktyviai dalyvauti JT Nuolatinės parengties pajėgų taikos palaikymo sistemoje, nuolat laikydama parengties stovyje dalinius, pasirošusius pagal JT Saugumo Tarybos sprendimus dalyvauti įvairiose taikos palaikymo operacijose.

Ministras taip pat pareiškė, kad Lietuva palaiko Vokietijos ir Japonijos, taip pat ir Azijos, Afrikos bei Lotynų Amerikos pastangas pateikti JT Saugumo Tarybą nuolatinių narių teisėmis. Tuo pačiu jis pabrėžė, kad Saugumo Taryba turėtų būti papildyta ir nenuolatiniiais nariais iš Rytų bei Vidurio Europos valstybių.

Savo kalbos pabaigoje jis palietė rugsėjo 23 d. Rusijos užsienio reikalų ministro Javgenij Primakov kalboje padarytą siūlymą dėl saugumo garantijų Baltijos kraštų regionui ir jį atmetė, kaip nesiderinantį su Lietuvos vizija bei

siekiais, kad per integraciją į Europos Sąjungą ir į NATO regiono saugumas bus geriau užtikrintas.

Nepaisant riboto laiko, ministras Saudargas vis dėlto pajėgė susitikti su Hans van de Broek, Europos Komisijos igaliotiniu Europos Sąjungos reikalams, ir su kurti įvairius konkrečius siūlymus, kurie nulemtų ir paspartintų Lietuvos kelią į Europos Sąjungos narystę. Ministras taip pat susitiko ir su JT Generaliniu sekretorium Kofi Annan. Jam jis įteikė Lietuvos vyriausybės sprendimą dalyvauti JT taikos palaikymo sistemoje, kartu perduodamas Lietuvos prezidento Algirdo Brazausko pakartotinė kvietimą jam aplankyti Lietuvą.

VILNIAUS KONFERENCIJOS ĮSPŪDŽIAI

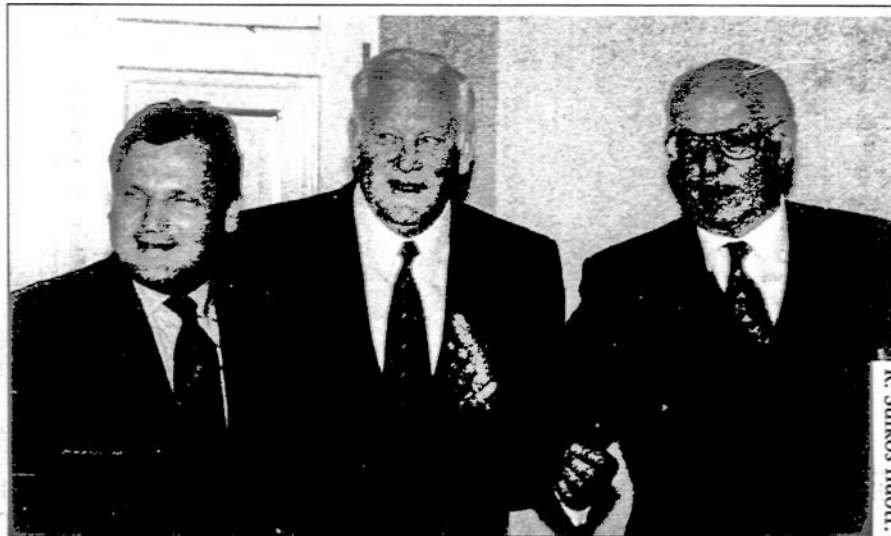
(atkelta iš 1 psl.)

no, jog apie tautinį tapatumą galvoti svarbu dėl to, kad patyrėme sovietinę priespaudą. Kai atsigausime, kai jau būsime patys savimi, apie tai galėsime nebegalvoti. Europos Sąjunga, jo manymu, turi būti lygiateisių tautų sąjunga. Vis dėlto valstybių "svoris" yra labai jau nevienodas, įvairūs ir jų geopolitiniai interesai, apie kuriuos lyg ir netinka garsiai kalbėti. Lenkijos Prezidentas Aleksandras Kwasniewskis mano paklaustas aiškino, jog visos tautos turės dalyvauti atvirose "varžytinėse", tapatumą jos galės išlaikyti tik kurdamos ir turėdamos ką pasiūlyti kitoms. Vis dėlto vargu ar bent jau artimiausiu metu įmanoma kalbėti apie lygų kultūrų bendravimą, ypač plintant masinės komercinės kultūros epidemijai. Beje, lenkai jau kurį laiką stengiasi plėsti savo kultūrinę įtakos sferą. Tokiai politikai labai padeda ir žymūs lenkų kilmės užsienyje gyvenantys kultūros veikėjai. Šiuo atžvilgiu lietuviai lenkam nėra ir negali būti konkurentai. Pačios europinės integracijos tikslas - palengvinti

ekonominę, finansinę ir darbo jėgos apykaitą. Didieji politikai tautinio ir kultūrinio tapatumo išsaugojimą laiko mažųjų tautų politikų rūpesčiu. Ir konferencijoje labai aiškiai galėjai jausti,

prarasdama, o stiprindama, ugdydama savąją, savo vietos ir vertės pajautą.

Kiek daugiau dėmesio tautinio ir kultūrinio tapatumo išsaugojimui skyrė kitą dieną kalbėję kultūros žmonės, akademi-

R. Šulios nuotr.

Iš prezidentų tik Estijos vadovas Lennartas Meris (dešinėje) užsiminė, jog kiekvienai tautai būtina išlaikyti savąjį tautinį tapatumą. Lenkijos Prezidentas Aleksandras Kwasniewskis (kairėje) pareiškė, jog "atskira tauta tapatumą galės išlaikyti tik kurdama ir turėdama ką pasiūlyti kitoms". Lietuvos Prezidentas Algirdas Brazauskas stovi viduryje.

kiek daug ateiityje priklausys nuo mažųjų šalių politinių lyderių jėgų savimonės, kultūrinės savivokos. Kultūros politika turėtų būti glaudžiai siejama su ekonomine ir užsienio politika. Tik kultūringa tauta gali laisvai bendrauti su kitomis tautomis, ne-

nių sluoksnių atstovai. Svarbiausias čia buvo Lietuvos Seimo Pirmininko Vytauto Landsbergio pranešimas. Jis siūlė "atsakyti blogos valios viešpatauti ir valdyti". Didžiosios valstybės kartais elgiasi taip, lyg vienos tebtų pasaulyje. Svarbiausias nau-

Azija - didžiausia mobiliojo ryšio telefonų rinka

Daugiausia mobiliojo ryšio telefonų savininkų - Japonijoje ir Kinijoje, kur jų skaičius atitinkamai siekia 23,5 ir 10,1 milijono. Pietų Korėjoje, Taivane bei Malaizijoje mobiliojo ryšio varotojų birželio pabaigoje buvo atitinkamai 4,3, 2,1 ir 1,9 milijono, Australijoje - 4,6 mln. KD

joje Europoje gyvuojančių tautų tikslas - "išlaikyti bendruomenės kultūrinį identitetą ir saugoti įgytą laisvę". Seimo Pirmininko kalba neabejotinai būtų buvusi politiškai paveikesnė, jei savo mintis jis būtų išsakęs pirmąją dieną, kada kalbėjo politikai. Politikai ir kultūrininkai vis dėlto buvo atsiskyrę, nebuvę jungtamas poreikis kuo glaudžiau susieti politiką ir kultūrą. Klausimas, kaip susirūpinimą tautinio ir kultūrinio tapatumo išsaugojimu paversti veiksminga politine-kultūrine programa, kuri būtų laikoma esminiu nacionalinių interesų reiškimu būdu, taip ir lieka atviras. Problemos aktualumą rodo kad ir toks faktas. Premjeras Gediminas Vagnorius, Frankfurte viliojdamas į Lietuvą potencialius vokiečių investitorius, pareiškia, jog Lietuva dėl stojimo į ES padarysianti viską, ko tik reikės. Vadinasi, vykdydama visus mums keliamus reikalavimus, negalvodami apie pasekmes? Kur taip "nueisime"? Tokie neapgalvoti pareiškimai negražina Lietuvos įvaizdžio. Visi labiau gerbia tuos, kurie nedviprasmiškai gina savo interesus, atstovauja ne politikų, kurie jau integravosi į Europą, sluoksniui, o savo tautai.

Apie Vilniaus konferenciją kaip tik ir reikėtų kalbėti, iškeliant mums rūpimas problemas. Tačiau kol kas prezidentų susitikimas nėra deramai politologiškai ir kultūrologiškai išgyvendintas. Lietuvos laikraščiams, o gal ir visuomenei, svarbiau skandalai ir nusikaltimai. Tautinis ir kultūrinis tapatumas - anokia čia sensacija.

Bolševikų invazija ir liaudies vyriausybė

Vincas Krėvė

14

Ponas Galvanauskas manė, kad tai esą paprasta spaudimo priemonė priversti mus greičiau praversti rinkimų įstatymą ir praversti greičiau pačius rinkimus į Seimą. Bolševikai, kol dar čia yra kitų valstybių atstovai, nenorėtų pavartoti atviro smurto, nelegalių būdų sužaisti jiems pageidaujama Seimą, todėl priversti yra griežti kitokių priemonių mūsų pasipriešinimą palaužti. Jo nuomone, tuo nepasibaigs, reikia laukti iš jų pusės dar ir kitokių nemalonių... Bet turime tvirtai laikytis ir priešintis, kiek galim ilgiau, kad nebūtų sudarytas fiktyvus legalizmas su pseudorinkimais į Seimą. Jo žiniomis, gautomis iš labai patikimų šaltinių, karas tarp Tarybinės Sąjungos ir Vokietijos yra neišvengiamas. Vėgi ir patys rusų komunistai visai su tuo nesislepia. Todėl jiems skubu legalizuoti nors fiktyviai savo sumanymus, iki konflikto įvykio.

Nepamenu, ar praslinko po šio bandymo viena diena, kai staiga buvau pakviestas pas p. Paleckį. Kai pas jį nuvykau, Paleckis man pranešė, kad pas jį buvo apsilankęs p. Dekanozovas, kuris kol kas tik žodžiu pareiškė Tarybinės vyriausybės reikalavimą, kad Lietuvos teritorijoje rusų rublis būtų leistas apyvartoti lygiai su litu. Tą savo reikalavimą Tarybinė vyriausybė visai teisingai pamatuoja, kad rusų igulų karininkai, neturėdami litų, dabar negali apsirūpinti vietoje būtiniausiais reikmenimis. Jis, Paleckis, kaipp einas Lietuvos Prezidento pareigas, reikalauja, kad Lietuvos Ministrų Taryba tuojau padarytų atitinkamą nutarimą.

Aš jam griežtai pareiškiau tokiu pat būdu, kad aš niekuomet, kol eisiu ministro pirmininko pareigas, šio klausimo į Lietuvos Ministrų Tarybą neįnešiu ir panašaus nutarimo priimti neleisiu, nes tai pagimdytų didžiulį sumišimą ir tuos rublius prisileistų prievarta pirkliams brukti. Galėtume dar juos keisti, jei Tarybinės Sąjungos vyriausybė sutiktų juos išpirkti tuo pačiu kursu, kuriuo jie būtų

dabar keičiami. Šiandien rusų rublis yra bevertis popieriukas, nes jo Tarybinė vyriausybė neįsileidžia atgal ir už jį nieku neatsako, kai jis pakliūna užsienin. Išeitų, kad už beverčius popieriukus turėtume tiekti bolševikams savo prekes ir gaminius.

- Tamista, p. ministeri, juk gerai žinai, kad anksčiau ar vėliau rublis taps vienintelis pinigais, kuris bus vartojamas apyvartoje Lietuvoje, - sušuko Paleckis.

- Kaip matau, tamista, p. Paleckis, esi ne tiek Lietuvos Prezidento einas pareigas, kiek Tarybinės Sąjungos vyriausybės padėjęs greičiau sutriptyti Lietuvą. Bet ar net tamista gali užtikrinti, kad neatsiras įvykiai, nepriklausomai nei nuo mūsų, nei nuo Maskvos vyriausybės, kurie nieku gali paversti visus sumanymus?..

Po ilgų ir gana šurkščių ginčų sutikome abu, kad šiuo reikalu būtų atsiaklausta finansų ministerio nuomone.

Buvo pakviestas p. E. Galvanauskas, kuris tvirtai palaikė mano nuomonę. Be to, jis manė, kad iš šios padėties galima būtų surasti tokią išeitį, kuri turėtų patenkinti rusus. Šiuo metu Lietuvos finansinė padėtis tokia gera, jog mes lengvai galėtume suteikti rusams keliolikos milijonų paskolą litais, kad jų vyriausybė galėtų savo karininkams dalį algos sumokėti litais. Tokiu būdu atkristų motyvai, kuriais Maskvos vyriausybės reikalavimas pagrįstas. Ponas Paleckis nesurado argumentų tam pasiūlymui atmesti, tik ėmė isteriškai rekti:

- Aš nesutinku, aš nesutinku!.. Aš reikalauju, kad mano parėdymas būtų vykdomas!.. Tamistos norite ir sau, ir visam kraštui užnerti kilpą ant kaklo...

- Nerėk tamista, - sudraudė jį E. Galvanauskas. - Tuoj subėgs čia visi tarnautojai, pamane, kad mes tamistą smaugiame...

- Aš pasiūlysiu tamistai, p. Paleckis, kitą išeitį: mudu galime tuojau atsistatydinti ir palikti jums laisvas rankas pasielgti kaip tinkamas.

Paleckis sumišo: matyti, neturėjo šiuo atveju tinkamų direktyvų... Grįžęs į Prezidentūros suradau mane belaukiantį p. Pozdniakovą su atitinkamu oficialiu raštu. Paskaitęs jį Pozdniakovo akivaizdoje, pareiškiau, kad šiuo reikalu jau tarėmės Prezidentūroje ir priėjome išvados, kad šio Tarybinės Sąjungos vyriausybės reikalavimo nieku būdu negalim patenkinti tiek ekonominiais, tiek praktiniais sumetimais. Viena tik galėtum padaryti, kad palengvintum jo vyriausybei - tai pasiūlyti paskolą litais, kad jais Tarybinė

vyriausybė galėtų sumokėti igulų karininkams dalį jų algų ir tuo būdu aprūpintų juos galimybę įsigyti mūsų krautuvėse reikalingų jiems reikmenų.

- Ir p. Paleckis pritarrė? - paklausė, matyti, to nesitikėjęs Pozdniakovas.

- Ponas Paleckis juk supranta krašto nuotaiką ir supranta, kad šiandien mūsų rublį Lietuvos piliečiams galima būtų įbrukti tik prievarta, - atsakiau jam.

- Bijau, kad mano vyriausybė tuo nebus patenkinta, - pareiškia p. Pozdniakovas. - Ji tikėjosi, kad esate jai draugiškai nusiteikę ir mūsų bendradarbiavimas su jumis bus sklandus ir darnus.

- Tamista juk turėjote progos patirti, kad mes irgi to norime ir patenkiname visus jūsų reikalavimus, kuriuos tik galim, net tokius, kuriuos nepatenkinti turėtume teisės. Ar mes nemaitinam jūsų kariuomenės ir neteikiame, ko tik pareikalauja jūsų kariškiai vadovybė, nors tuo atveju jokio susitarimo nebuvo padaryta?

- Taip, bet kiekvienam žingsnyje paskutiniu metu rodote nepasitikėjimą mumis, kaip buvę Smetonos fašistiniai ministrai... Bijau, kad mūsų vyriausybė nepadarėtų iš to atitinkamų išvadų...

- Mums būtų nemalonu ir skaudu, jei tamistos, pone atstove, vyriausybė susidarytų apie mus tokią nuomonę, - atsakiau jam. - Mes esame tikrai draugiškai nusiteikę jūsų valstybės ir vyriausybės atžvilgiu: jei atsakome, kaip šiuo atžvilgiu, patenkinti jūsų vyriausybės reikalavimus, tai tik todėl, kad negalime, nes turime skaitytis ir su mūsų krašto reikalais ir mūsų gyventojų nuotakomis. Mes suprantame sunkumus, kuriuos turi jūsų igulų karininkai, betgi mes siūlom priemonės, kurios, kaip mums atrodo, yra ir jums, ir mums priimtinos... Jos juk prašalina priežastis, kurios verčia jūsų vyriausybę patiekti mums panašius reikalavimus...

Kai tik Pozdniakovas išėjo, tuojau pakviečiau pas save E. Galvanauską, suredagavome atsakymą į Maskvos vyriausybės raštą ir tuojau išsiuntėme. Čia pat sustatėm šifruotą telegramą mūsų atstovui Maskvoje p. Natkevičiui, kurioje išdėstėm visą reikalą ir patarėm tuojau kreiptis pas Molotovą ir tiksliai nušviesti jam mūsų nusistatymą ir patiektą pasiūlymą.

Dar tą patį vakarą gavau iš Natkevičiaus telegramą, kad Molotovas sutiko jį priimti.

(nukelta į 4 psl.)

■ Latvija laikinai liko be aukščiausių šalies vadovų. Latvijos valstybės vadovo ir Seimo pirmininko pareigas visą savaitę ėjo Seimo vicepirmininkas Andris Amerikas, kuris pavadavo i užsienio keliones išvykusį šalies prezidentą Guntį Ulmanį ir Seimo pirmininką Alfredą Čepanį. Latvijos premjeras Guntars Krastas išvyko vizito į Švediją, vietoj savęs vienai dienai palikdamas vicepremierą Jūrį Kaksitį. Remiantis Latvijos konstitucija, šalies prezidento pareigas, jam nesant, eina Seimo pirmininkas. Kadangi Seimo pirmininko Alfredo Čepanio vizitas į Turkiją truko iki spalio 24 dienos, jis pavedė savo pareigas eiti vicepirmininkui Andriui Amerikui.

■ Rusija turi įtakos nusikaltamumui Estijoje. Ypač kaimynai yra ištraukę i. kyšininkavimą, automobilių vagystes ir ekonominius nusikaltimus. Pasak Estijos saugumo policijos vadovo Jūrio Pihlo, Rusijos nusikaltėlių įtaka Estijoje ir kitose Baltijos valstybėse yra didžiausia.

■ Italijos premjeras Romano Prodi vadovaujama kairiojo centro koalicija sutvirtėjo po vyriausybės krizės, kurią spalio viduryje pavyko išspręsti. Paklausti, kaip balsuotų, jeigu dabar vyktų parlamento rinkimai, 48% apklaustųjų atsakė esą už R. Prodi "Alyvmedžio" koaliciją. Rugšėjo 22 d. apklausoje, vykusioje savaitę prieš vyriausybės krizę, šią koaliciją rėmė tik 47,1% apklaustųjų, o pernai balandį vykusiose parlamento rinkimuose už ją balsavo tik 45,4% rinkėjų. R. Prodi asmeninis populiarumas taip pat padidėjo. Jį "labai geru" laikanti apklaustųjų padaugėjo nuo 4,8% iki 8,4%, o "visai nepatenkintų" sumažėjo nuo 21,3 iki 20%.

■ 70 žmonių, mėginusių pabėgti iš bombarduojamos Siera Leonė sostinės, spalio 19 d. žuvo jų automobiliui įkritus į tarpekį. 55 pabėgėliai sunkiai sužeisti.

"Saulės" viešnagė Clevelande

Aurelija M. Balašaitienė

Š. m. spalio 8 dienos vakare Clevelando LB Apylinkės kvietimu į Clevelandą atvyko Šiaulių universiteto liaudies ansamblis "Saulė", pakviestas atlikti tradicinių Lietuvių dienų programą. Ansamblių atlydėjo universiteto

diena, "Saulė" koncertavo Kento valstybiniame universitete su kuriuo ta proga buvo užmegzti bendradarbiavimo ryšiai tarp Šiaulių ir Kento universitetų, kuriame dr. Tumėnas vienerius metus dirbs savo mokslinį darbą.

Žurnaliste, rašytoja Aurelija Balašaitienė Clevelande buvo pagerbta jos spaudos darbo 50 metų jubiliejaus proga. Nuotraukoje: kalba rašytojos duktė Jūratė. V. Bacevičiaus nuotr.

Penktadienio vakare, po ekskursijos mieste, "Saulės" garbei buvo surengtas jausmų ir nuotaiką susipažinimo vakaras, kurio metu ansamblis demonstravo savo repertuarą ištraukas ir ragino publiką dalyvauti šou.

Clevelande buvo pagerbta žurnaliste, rašytoja Aurelija Balašaitienė, jos 50 metų spaudos darbo jubiliejaus proga. Nuotraukoje - Liet. Resp. Garbės Konsulė Ingrida Bublėnė riša tautinių raštų juostą rašytojai A. Balašaitienei, greta - A. Muliolienė. V. Bacevičiaus nuotr.

kiuose, grodamas šokių muziką. Šeštadienio ryte, susipažinę su lituanistinės mokyklos personalu ir mokiniais, ansambliečiai ruošėsi pagrindiniam koncertui. Vakare į Dievo Motinos parapijos didžiąją salę susirinko stebintai gausi publika, kuri kėlė ovacijas nuotaikingą ir įvairų repertuarą atliekančiam ansambliui. Negalima buvo atsistebėti ansamblio orkestro darna, atliekant gan sudėtingas tiek liaudies muzikos, tiek įvairių kompozitorių kūrinius, palydint šokių ir akompanuojant dainoms. Orkestrą sudaro penki smuikai, akordeonas, violončelė, būgnas, klarnetas, birbynė ir įvairūs liaudies muzikos instrumentai. Dainos dainos, miksūs šokiai, visa tai dar palydima originaliais komiškos vaidybos įtarpais, nuiteikė publiką labai entuziastingai. Koncertui pasibaigus į sceną užkopusios merginos ansamblio narius ir vadovus apdovanojo gelėmis, vynu ir kitomis gėrybėmis. Pasibaigus plovimams, visi buvo pakviesti pasivaikinti parapijos jaukioje svetainėje. Užkandus ir pabendraurus svečiai ir šeimininkai pasakė trumpas sveikinimo bei padėkos kalbas.

Sekmadienį, gaudžiai atsisveikine, clevelandiečiai išlydėjo "Saulę" į Detroitą, kuriame ansamblis koncertuos. Iš ten pasuks į Chicagą ir po koncerto vyks į Omahą, Nebr., su kurios universitetu "Saulė" ir Šiaulių universitetas jau yra užmegzęs bendradarbiavimo ryšius. Clevelando lietuviai yra dėkingi LB valdybai už tokią gražią ir patriotišką Lietuvių dienų programą.

Paveikslai ir laiškai iš trijų žemynų

Vėl pabūti kartu su Australijoje mirusia jauna lietuvių dailininke Akvile Zavišaite suteikia galimybę leidykla "Tyto alba". Ji išleido gausiai iliustruotą knygą "Akvilė. Paveikslai, laiškai, atsiminimai". Knyga spalio 20 d. pristatyta Vilniuje, Menininkų rūmuose. Taip pat atidaryta ir Akvilės Zavišaitės (1962-1991) kūrinių paroda.

Knygą sudarė Akvilės motina žurnaliste Rita Baltušytė, dirbusi Vilniuje Lietuvos radijo korespondente, taip pat Eltoje, "Jaunimo gretų" žurnale, vėliau - Australijos lietuvių laikraščio "Mūsų pastogė" redakcijoje Sidnėjūje, "Amerikos balso" radijo lietuvių redakcijoje Washingtone. Dabar - "Lietuvos ryto" ko-

respondentė Australijoje. Akvilė buvo jos vienintelis vaikas.

Mūsų planetoje, kaip rašo knygos sudarytoja, Akvilė praleido vos 28-erius metus ir paliko apie 50 paveikslų, daugybę piešinių, eskizų, keramikos darbų. Jos kūryba buvo eksponuota keturiolikoje autorių ir grupinių parodų - Lietuvoje, Australijoje, Amerikoje.

O knyga "Akvilė" - ne tik motinos pastatytas paminklas anksti mirusiai dukrai dailininkei, bet, kaip teigia pirmieji jos skaitytojai, - ir intriguojanti sakmė apie labai įdomų ir kartu dramatišką jauno, gražaus, talentingo žmogaus gyvenimą net trijuose žemynuose, prisiliečiant prie pačių būties gelmių.

ELTA

Ministras K. Kinkel siūlo naują modelį

Spalio 17 d. Rygoje susitikęs su Baltijos šalių diplomatinės vadovais, Vokietijos užsienio reikalų ministras Klaus Kinkel pasiūlė naują modelį, kaip i Europos Sąjungą (ES) turėtų būti integruojamos šios organizacijos narėmis siekiančios tapti šalys. Remiantis tokiu siūlymu, i šį procesą būtų įtrauktos ne tik jau oficialiai įvardintos kandidatės - Lenkija, Vengrija, Čekija, Slovėnija, Estija ir Kipras, bet ir kol kas "atstumtosios" šalys Rumunija, Bulgarija, Slovakija, Lietuva ir Latvija.

Ministras K. Kinkel pasiūlė sudaryti plėtros komitetą, kuris palaikytų dialogą su penkiomis kol kas pradėti derybų nepakvies-

tomis šalimis ir nuolat tikrintų, kurios iš jų greičiau atitinka stojimui i ES keliamas sąlygas. "Kas labiau stengsis, aplenks kitus. Kas blogiau dirbs, iškris", - savo pasiūlymo esmę apibendrinio Vokietijos užsienio reikalų ministras. Tuo pačiu jis pabrėžė, kad Vokietija lieka Baltijos šalių advokate.

Rygoje vykusiose Vokietijos ir Baltijos šalių politinėse konsultacijose Lietuvai atstovavo užsienio reikalų ministras Algirdas Saudargas.

Tokios politinės konsultacijos pagal formulę "3+1" rengiamos antrą kartą. Pirmosios pernai vyko Leipzige.

ELTA

"Regnum" leidiniai: antrieji renesanso metai

Aloyzas Arnašius

Spalio 1-ąją "Vartų" galerijoje vasarą išleistų knygų pristatymą surengė "Regnum" fondas. Renginį sąlygojo ne tik naujo kultūrinio sezono pradžia, bet ir keletas datų. Viena jų - tai, kad maždaug prieš metus "Regnum" fondas atgimė ir ėmė testuoti savo leidybinę veiklą.

Fondo valdybos pirmininkas Robertas Petrauskas papasakojo, kad fondo leidybos kryptis orientuota i frankofilinius leidinius, todėl nieko keista, kad šių knygų leidybą paremia ir Prancūzijos ambasada Lietuvoje. Toks leidyklų bendradarbiavi-

mas su užsienio atstovais jau ne kartą davė gerų rezultatų (pavyzdžiui, galetų būti i "Baltų lankų" leidyklos bendradarbiavimas su švedais, parėmusiais Peter Englund istorinės monografijos "Poltava" leidimą ir nupirkusiais Lietuvos mokykloms dalį tiražo).

Tuo tarpu "Regnum" bendradarbiavimo su prancūzais rezultatas - Andre Gide romanai "Pastoralinė simfonija" bei "Izabelė", Alberto Camus "Užrašų knygelė" antroji knyga bei Bernard Marie Koltes pjesės "Medvilnės laukų vienatvėje" ir "Sugrįžimas i dykumą" (iš prancūzų kalbos vertė Laima Rapšytė).

Lietuvių skaitytojai ši knygą turbūt bus patį įdomiausią: i dėl to, kad režisierius Oskaras Koršunovas repetuoja B. M. Koltes pjesę "Roberto Zucco", i dėl to, kad apskritai tai pirmieji šio dramaturgo vertimai i mūsų kalbą.

O i pati Koltes pavardė pasaulio teatralams bei žiūrovams jau ne kontekstinė, o dominuojanti.

Renginyje dalyvavusi Prancūzų ambasados kultūros atašė Micaelli Corinne teigė, kad autoritetą pelnusi "Regnum" i toliau turėtų išlikti priorititinė prancūzų kuruojama leidykla.

Ateityje žadama išleisti Polio Valery eseistikos rinktinę, Alberto Camus "Užrašų" trečiąją knygą. Beje, lygiai prieš keturiasdešimt metų šis rašytojas buvo apdovanotas Nobelio premija.

Bolševikų invazija ir liaudies vyriausybė

(atkelta iš 4 psl.)

Tą patį vakarą, jau vėlu laiku, atsiskubino pas mane prof. Balys Sruoga. Jis man pranešė, kad apie mane su juo kalbėjęs Preikšas (Lietuvos komunistų partijos CK narys). Jis pasakė, kad manimi visi labai nepatenkinti ir laiko mane "sabotažininku", net žada suimti ir išvežti. Prof. Sruoga jau turįs man parūpintą prieglaudą, kur aš galėčiau pasislėpti - tolimojoje provincijoje pas p. Putvinskį.

Atsisakiau pasinaudoti ne tik dabar, bet ir bet kada jo siūloma prieglauda. Aš netikiu, kad Maskva esant čia dar svetimų valstybių atstovams išdrįstų mane suimti, kol esu ministeris. Tai būtų didelis politinis skandalas, o bolševikai kaip tik nori išvengti skandalų. Kai jau nebūsiu ministeriu, kitas dalykas. Greičiausia, kad tikrai būsiu suimtas. Bet i tada nesislapstysiu, nes kitaip nukentėtų mano šeima, ko aš visai nenoriu. Už savo poelgi esu nusistatęs vienas nukentėti, jei nukentėti reikės.

Kitą dieną, man vos atėjus i ministerio pirmininko darbo kambarį p. Čarneckis, vieno departamento direktorius, pranešė, kad neseniai einas Prezidento pareigas p. Paleckis prašė, kad aš būtinai atvykčiau i Prezidentūrą dešimtą valandą.

Nuvykęs ten Prezidentūros laukiamajame kambaryje suradau ir E. Galvanauską, kuris irgi buvo iškviestas Paleckio. Manėm, kad vėl turėsime atlaikyti kažkokį puolimą.

Lygiai dešimtą valandą buvome pakviesti i Prezidento priėmimo kambarį, kur jau sėdėjo, be Paleckio, dar Dekanozovas ir Pozdniakovas. Pasisveikinę atsisėdome laukdami naujos audros. Bet jie atsisėdę iškilmingai mums pranešė, kad Tarybinės Sąjungos vyriausybė sutiko atšaukti savo reikalavimą ir reiškia mums padėką už paskolos litais pasiūlymą, kuri suteiks Tarybinės Sąjungos karo vadovybei galimybę išeiti iš keblios padėties, kurioje ji buvo atsidūrusi igulų karininkų atžvilgiu. Tam reikalui Sąjunga išvyriausybė pasitenkintų paskola 400,000 litų suma. Ponas Dekanozovas iš savo pusės reiškia didžiausią pasitenkinimą, kad Lietuvos Vyriausybė suprato Tarybinės Sąjungos vyriausybės sunkią padėtį ir draugiškai nurodė iš tos padėties išeiti priemone, kuri i juos, i mus patenki-

na.

Aš irgi pareiškiau savo "didelį džiaugsmą", kad Tarybinės Sąjungos vyriausybė atsižvelgė i mūsų motyvus ir suprato, kad mes tikrai negalėjome patenkinti josios reikalavimų ir ūkiniais, ir gyvenimiskais praktiniais sumetimais, bet ne dėl nepasitikėjimo ar blogo noro...

Dar kartą pasikeitė rankų paspaudimais.

Čia žvilgtėčiau i p. Paleckį triumfuojančiu, kaip man atrodė, žvilgsniu. Jis stovėjo prie rašomojo stalo akis nuleidęs ir neva žvalgėsi i kažkokį popieriuką, kuris prieš jį gulėjo.

E. Galvanauskas čia pat pareiškė p. Dekanozovui pageidavimą, kad būtų pas jį i Finansų ministeriją atsiųstas igaliotinis, su kuriuo norėtų aptarti paskolos sąlygas ir atlikti visus reikalingus formalumus...

Čia p. Paleckis pasiūlė išgerti pas jį kavos, bet mudu su Galvanausku pasiskubinome atsisakyti neva dėl skubių reikalų, kurie mūsų laukia ministerijose.

Dekanozovas su Pozdniakovu mus irgi pasekė, atsisakydami nuo Paleckio vaišingo pasiūlymo. Atsisveikinę su juo, išėjome iš Prezidentūros visi drauge. Kada rengiaus sėsti i savo automobilį, priėjo prie manęs p. Dekanozovas ir paklausė, ar nesutrukdys man, jei pasisiūlysi šiandien su manim pasikalbėti. Jei aš nieko prieš neturiu, jis yra pasiruošęs dabar drauge su manim ir mano automobiliu važiuoti i mano ministeriją.

- Labai prašau, man bus labai malonu, - atsakiau ir paprašiau i savo automobilį.

Šį kartą nusivežiau jį i Užsienio reikalų ministeriją. Nusivedęs i savo kabinetą, pasodinau ant sofos ir patsai greta atsisėdau, pasiūliau užrūkyti ir paklausiau, ar nenorėtų čia, pas mane, išgerti puoduką kavos. Mielai sutiko. Aš paskambinau ir paprašiau sargą atnešti kavos.

Sargas tuojau atnešė ant padėklo kunkuliuojantį elektrinį kavos virtuvėlį, keksu ir dargi mano neprašomas lietuviško krupniko bonkele, kurią malonių žvilgsniu sutiko p. Dekanozovas.

- Geriausias dalykas, kurį jūs turite, - palietė jis pirštu bonkute. - Net draugui Stalinui patiko, kai jam šio skystimo dėžutė nuvežiau dovanu.

- Taigi gal pamėginsime neatidėliojant, - pasiūliau pripildamas

kavos...

- Norėčiau su jumis šiandien atvirai pasikalbėti, ponas ministeri, kaipp žmogus su žmogumi, - sriubčiodamas kavą su krupniku ėmė kalbėti Dekanozovas. - Žinai, tamista, kodėl mūsų vyriausybė taip greitai sutiko su jumis ir aukso perėmimo, i rusų rublio lygiagrečio kursavimo Lietuvoje klausimais?

Susilaukę, pažvelgdamas i mane, lyg atsakymo laukdamas. Bet aš tylėjau.

- Todėl, kad aš jus rėmiau visomis išgalėmis, jūsų nusiteikimą pateisindamas.

- Esame jums labai dėkingi už tai, - padėkojau jam nuoširdžiai, nes pagalvojau, kad taip galėjo būti. Jis, vietoje, čia Lietuvoje, būdamas, geriau nusivokė mūsų ir viso krašto nuotaikoje negu Maskvos valdovai, kurie, gali būti, viską norėjo vykdyti "stachanoviškai", be atodairio.

- Tik vieno negaliu suprasti ir pateisinti: kodėl jūs asmeniškai sabotuojate mus, užvilkindami rinkimus i Seimą? Tuo sudarote man asmeniškai daug nemalonumų. Nejaugi tikite, kad galėsite mums sutrukditi?

- Aš nieko nesabotuoju i jokių paslėptų tikslų neturiu, kaip tik tuos, kuriuos buvau savo laiku tamistai išdėstęs: kad i Seimą rinkimai būtų tinkamai paruošti, kad užtektų pakankamai laiko žmonėms apsispręsti, už ką jie turi balsuoti, i kad patys rinkimai įvyktų patogiausiu liaudžiai laiku.

- Nekalbėk man šito, tamista, - net balsą pakeldamas paneigė Dekanozovas. - Aš gerai žinau, kad tamista, ponas ministeri, taip elgiesi pono Galvanausko patariamais. Visai nesitikečiau, kad tiek tamista pasiduos Galvanausko įtakai.

- Tamista, ponas Igaliotasis ministras, be reikalo mane užgauni taip sakdamas, - atrėžiau jam. - Patsai aš pakankamai turiu proto ir nesu reikalingas jo skolinis iš pono Galvanausko. Tiesa, dažnai man tenka jo pasiklausti, bet tik techniniais susinešimo su atstovais, tame skaičiuje i su jumis, klausimais, nes niekuomet neturėjau reikalo su diplomatais i supratimo neturiu apie diplomatinis mandagumus. Tais reikalais i tenka dažniausiai tartis su ponu finansų ministeriu, kuris šioje srityje turi daug patyrimo.

(Bus daugiau)

Vyt Bakaitis

Namai toli nuo namų

Ten niekas nebeatina.
Netrukdo skambučiai.
Tik mėnuo visai nakčiai lieka.
Aklas žmogus, laukiantis ryto šviesos.

Dienos srūva iš rankų.
Iprasti liudininkai
pasiruošę liudyti tiems patiems įvykiams,
vykstantiems išsyk tuo pat metu.

Niekas nesikeičia, niekas nepasilieka.
Taigi gali gyvent prisiminimais
kartu su kitom ligom,
kurios ateina kaip seniai netekti draugai.

Tu niekam nieko neskolingas.
Laikaisi.
Ir čia užveina naktis.
Tuščias akmuo ant tavo kaimynų kapų.

Vertė Julius Keleras

Veidas. Rūke mano siela

Viliaus Kelero nuotr.

Kitataučiai gina lietuvių kalbą

Arnoldas Piročkinas

XVII a. lietuvių raštais Mažojoje Lietuvoje beveik išimtinai ėmė rūpintis vokiečių kilmės evangelikų liuteronų kunigai. Jie taip susigyveno su lietuvių gyventojais, jog ėmė kalbėti lietuvių tautos vardu. Šie kunigai laikė savo pareigą kuo geriausiai išmokyti lietuviškai, nors tai ne visiems lygiai gerai pasisekdavo.

Vienas ryškiausių šios nelietuviškos kilmės kunigų atstovų buvo Lozorius Zengštukas. Gimė jis 1562 m. Liūbeke, kurį laiką gyveno Rygoje ir Dancige (Gdanske). Tik 1588 m. pradeda kunigausti lietuviškoje Verdainės parapijoje (dabar Šilutės miesto dalis). Tikriausiai čia jis išmoko lietuviškai. Po dešimt metų jis perkeltas į Klaipėdą, o 1604-1621 m. jam pavedamos Karaliaučiaus lietuvių parapijos klebono pareigos. Šis faktas rodo, kad jo iš tikrųjų neblogai mokėta lietuviškai. Vaclovas Biržiška "Aleksandryne" (t. I, p. 221) yra net pabrėžęs, "jog kalbos požiūriu savo raštuose nestovėjo nė kiek žemiau už grynusius lietuvių".

1612 m., taigi dirbdamas jau Karaliaučiuje, L. Zengštukas išleido tris lietuviškas knygas: pakartotojo Baltramiejaus Vileto verstus M. Liuterio Mažąjį katekizmą "Enchiridionas" ir "Evangelijas bei epistolas". Tačiau reikšmingiausias jo darbas trečiasis - giesmynas "Giesmės krikščioniškos ir duchauniškos", kur sudėjo daug nespausdintų S. Vaišnorio, A. Jomanto, A. Rūdonionio, S. Virčinskio ir savo paties originalių bei verstų giesmių. Šį giesmyną į pasaulį palydėjo net penkios prakalbos, kurios rodo platesnės kunigų bendruomenės požiūrį į lietuvių kalbą. Tų prakalbų autoriai,

sprendžiant iš pavardžių, visi buvo nelietuviai. Vieną parąšė pats L. Zengštukas, o kitas - vokiečių poetas Jurgis Reimanas, Baltazaras fon Griunenvaldė, taip pat klaipėdiškis kunigas Jonas Aldas ir ragainiškis kunigas Jurgis Beselmanas. Šiose prakalbose L. Zengštoko kolegijos didžiai įvertino knygos autoriaus nuopelnus tikėjimui ir lietuvių kalbai.

Ypač gražiai apie savo palankumą lietuvių kalbai pasakė Baltazaras fon Griunenvaldė:

...lieupsinu ir myliu Tave labai
Dėl lietuvių kalbos puikios
Ir kad tautą ji leis man Lietuvos pažinti.
Mylima amžinai paliks
Man lietuvių kalba, kolei gyvenisui aš,
Tol mlysiu aš ją karštai.
Ji patinka man taip (prisipažįstu aš),
Kad, jei Viešpats tik teiktųsi
Ir paskelbtų mane pranašu šios kalbos,
Būčiau juo aš labai mieliai.

(Vertė R. Koženiausienė)

Idomus ir kun. Jono Aldo pareiškimas dedikaciniame eilėrašnyje:

Dievui nerūpi taip pat, kuria tu kalba ji pagerbsi:
Lygiai lietuvių miela, kaip ir lotynų dangų.

Šie pareiškimai dėl lietuvių kalbos neatsitiktiniai ir rodo tam tikros grupės M. Lietuvos šviesuolių pastangas priešintis lietuvių kalbos menkinimui, kuris, matyt, tuo laiku buvo prasidėjęs.

Šią išvadą, - kad XVII a. pradžioje jau mėginta M. Lietuvoje lietuvių kalbą menkinti ir niekinti, kad stengtasi kieno jai daryti kliūčių, - patvirtina 1625 m. išleista Jono Rėzos (1575-1929) parengta knyga "Psalteras Dovydo". J. Rėza buvo kilęs iš Tilžės, 1600-1621 m. buvo Tolminkiemio, kur po šimto su viršum metų klebonas K. Done-

Daiva Markelis

Septynerius savojo gyvenimo metus, kiekvieną šeštadienio rytą, kol kiti vaikai žiūrėdavo animacinius filmus, aš mokiausi Lietuvos istorijos, geografijos, literatūros ir gramatikos Cicero apylinkės Šv. Antano mokykloje (Chicagoje). Šeštadieniais klasės atrodydavo kitaip negu šioji diena, kai vienuolės griežtai auklėdavo mokinius, sėdintius sunertom rankom; mergaitės ten dėvėjo žalias ir baltas uniformas, o berniukai - tamsiai mėlynas kelnės ir baltus marškinius. Šeštadieniais tos klasės tapdavo šviesesnės, tarsi atgydavo, ir atrodėdavo, kad nedaug tesimokėme.

Mano sesutė ir aš buvom per mažos, kad protestuotume prieš tėvus, kurie atimdavo iš mūsų vaikiškus džiaugsmus - įsivaizduokite, negalėjome žiūrėti "Bugs Bunny"! Kada sužinojome, kad daugumai vaikų reikia anksti šeštadienio rytai keltis ir eiti į mokyklą, buvo per vėlu. Mūsų protestai vis tiek nebūtų išlausyti. Mūsų tėvai buvo "D. P." - Dievo paukšteliai - perkeltieji Antrojo pasaulinio karo asmenys. (Daugelį metų maniau, kad mano tėvai iš tikrųjų buvo Dievo užmiršti kaip žaislai antrąją Kalėdų dieną, nes ne tą

laidis, parapijos klebonu, o paskui perėmė L. Zengštoko pareigas Karaliaučiuje. Vaclovas Biržiška ji ir jo tėvą laikė tikrais lietuvišiais.

"Psalteras Dovydo" iš kitų lietuviškų leidinių išsiskiria prastumi ir dedikacijų gausumu - jų net 11. Tai neatsitiktina: dedikacijos buvo reikalingos priešiškomis lietuvių kalbai nuomonėms paneigti. Tad dedikacijos ir pratarėms buvo savotiška polemikos forma. Štai šiam leidiniui, be

paties J. Rėzos, polemikų dedikacijų davė Karaliaučiaus universiteto profesoriai Jonas Bėmas, Samuelis Fuksas, Celestinas Mislenka, Matas Reimeris ir Kristoforas Eilardas, taip pat autoritetingi M. Lietuvos dvasininkai Jokūbas Riudigeris, Kristoforas Lybruderis ir žymus lietuvių kalbos specialistas Kristupas Sapūnas.

Visi šie žmonės įvairiais būdais sutartinai kelia lietuvių kalbos vertę. Kai kurie labai piktai atremia kažkokių neįvardytų pavyduolių intri-

gas prieš lietuvių kalbą. Tuos pavyduolius jie vadiną senovės graikų dievo Momo vardu. Ypač kategoriškas K. Sapūnas, kuris vienoj epigramoj sako: "Momai, šunie įkyrus, kam knygelę šią kandžioji

skaudžiai / Šuns dantimis...?". Beje, ir J. Rėza savo satyrą pavadinė "Autorius Momui". K. Sapūnas drąsina ne tik lietuvių raštijos

autorius, bet ir visus lietuvius: Nesgi Aukščiausias ištis ne mažiau norėtų išgirsti Lietuvą giedant šventai, kaip ir kitokias tautas. Tad nebijoki žaibų rūstasirdžio Momo, šventoji Lietuva, Tu laukielius žemės savos ardama.

Taigi XVII a. pradžioje lietuvių raštija susidūrė su priešiškomis jėgomis. Tačiau kovoje dėl ateities ji buvo paremta ir nelietuvių inteligentų - dvasininkų, Karaliaučiaus universiteto profesorių ir kitų vokiečių šviesuolių. Taip dėjos ir vėlesniais amžiais - XVIII bei XIX. Bet apie tai dar pakalbėsime kituose straipsniuose.

"VYTAUTUI DIDŽIAJAM VALDANT..."

žodį buvau išgirdusi - ne "perkelti", o "užmiršti".) Mano tėvai žinojo, kad mes labai greitai išmoksime angliškai ir kad anglų kalba neišvengiamai vyraus.

Namuose tėvai matė, kaip angliškai žodžiai tolydžio braunasi į mūsų šneką; jie visai kaip gimnazijos biologijos mokiniai žiūrėdavo pro mikroskopą ieškodami bakterijų, lyg žinodami, kad kas nors vis tiek turi būti ant stiklo plokštelės. Jie dažnai kartodavo, jog mums labai pasisekė, kad galime lankyti antrąją mokyklą. Mums sakė, kad mes turtingesni negu tie vargšai amerikoniai, kurie šneka tik viena ir dar išgirusia anglų kalba.

Kiekvieno pusmečio pradžioje šeštadieninėje lituanistinėje mokykloje gaudavom negražius naujus šviesiai oranžinius, žalius ir garstyčių geltonumo spalvos šasiuvinus. Ant viršelių būdavo nupiešti Maironio, lietuvių poezijos tėvo, ir Vinco Kudirkos, kovotojo už laisvę, portretai. Gaudavom vieną šasiuvinį kiekvienai pamokai. Mes piešdavom juokingus ūsus ant Maironio ir visaip bjaurdavom tuos šasiuvinus. Mes šaipydavomės iš mokytojų, kurie Lietuvoje buvo igiję pedagoginį išsilavinimą. Mes juokėmės iš jų netaisyklinės anglų kalbos, mėtėm popierinius rutuliukus ir maivydami iškraipydavom jų ilgą lietuvišką pavardę.

Bet daug ir išmokom. Mes asmenuodavom veiksmazodžius: aš matau, tu matai, jis/ji mato. Ant lentos rašydavom diktantus, amžinai bijodami persistengti su nosinėmis, tai yra tais mažais kabliukais, "prikabinamais" prie balsių. Mes rimtai diskutuodavom apie įvardžio "tu/jūs" skirtumus. Mes atmintinai mokėmės eilėraščių, kuriuos reikėdavo deklamuoti per įvairiausias šventes - Vasario 16-ąją, Motinos dieną, mokslo metų pabaigą. Tai buvo suaugusiems skirti eilėraščiai apie mirtį ir laisvės praradimą, apie gamtą ir Dievą. Mes turbūt labai ausirdžiškai atrodėdavome scenoje, būdami tokie negrąžūs dėl to, kad turėjome vaidinti suaugusius.

Lituanistinėje mokykloje mokiausi geografijos iš knygų, parašytų tu, kurie labai Lietuvos ilgejosi. Lietuva - šalis, kur auga vėslūs spygliuočių miškai ir plyti auksinės smėlio kopos - tikras žemės rojus, kupinas gintaro. Aš sužinojau apie savavališkai nubrėžtas sienas, kai vienam žmogui jos gali reikšti jo šalį, o kitam to krašto nėra. Šios pamokos buvo kartojamos ir namuose, kuriuose buvo labai daug žemėlapių ir netgi gaublys. Su sesute mėgdavom sukti tą gaubli, kai tėvo nebuvo namuose.

Priklausomai nuo žemėlapių sudarytojo politikos, Lietuva arba būdavo pažymėta žemėlapyje, arba ne. Jeigu Lietuva būdavo pažymėta, tai tik pieštuku ir brūkšneliais, ir ne taip aiškiai kaip Prancūzijos ar Turkijos sienos. Kartais žemėlapiuose būdavo net lietuviškai parašyta "Lietuva" arba angliškai "Lithuania". Jeigu Lietuva nebūdavo pažymėta, tai jos vietoje tebuvo tik maža rausva dėmelė SSRS žemėlapyje.

Šeštadieninėje lituanistinėje mokykloje mokytis supratu, kad kalba taip pat gali būti dirbtinai primesta siena. Taip pat išmokau, kad "Baltijos šalys" niekada nebuvo sujungtos į valstybinį vienetą; tai trys atskiros šalys: Lietuva, Latvija ir Estija. Tas pavadinimas buvo išgalvotas praeitame šimtmečiu, kad politikams būtų aiškiau ir patogiau. Sužinojau, kad per praėjusius amžius Lietuva buvo tampa

ria suurišta arba "giminiavosi" su katalikiška Lenkija nei su liuteroniška Latvija, nes lietuvių kalba artimesnė latvių kalbai, kadangi pastaroji yra baltų kalba.

Mano mėgstamiausia pamoka būdavo Lietuvos istorija, kurią dėstė Juozas Kreivėnas. Aš išmokau (dar ir dabar prisimenu), kad Žalgirio mūšis įvyko 1410 m. ir kad Lietuvos kariuomenė mirtinai sutriuškino kryžiuočius. Taip pat išmokau, kad Liublino Unija buvo pasirašyta 1569 m. ir kad ji sujungė Lietuvą ir Lenkiją, atėmė iš lietuvių teisę savarankiškai tvarkytis ir išplėtė Lietuvą bei Lenkiją nuo Baltijos iki Juodosios jūros. Svarbiausia, išmokau, kad 1918 m. vasario 16 dieną Lietuva paskelbė savo nepriklausomybę nuo Rusijos ir pirmą kartą po daugelio šimtmečių tapo laisvas kraštas. Ta nepriklausomybė truko iki komunistų okupacijos 1940 m. (po to Lietuva atgavo nepriklausomybę tik po 51 metų).

Kreivėnas (mes į poną Kreivėną kreipdavomės - pone) buvo stambus vyras, kurio pilki kostiumai buvo sudėvėti, seni. Taip pat jam, pagal Amerikos nusistovėjusius įpročius, derėjo dažniau prausytis. Bet mes nedažnai iš jo šaipydavomės. Mes jį gerbėme, net truputį prisibijodavome. Jis mus įtikino, kad nebuvo nieko svarbesnio už įvykius Žalgirio mūšiuose prieš 500 metų. Nebent lietuvių pagonių atsivertimas į krikščionybę, nes jie buvo paskutiniai europiečiai, kurie priėmė krikščionybę XIII amžiaus viduryje. Negalėjo būti nieko įdomesnio už drąsų ir gudrų Vytauto bandymą tapti Lietuvos karaliumi. Nebuvo nieko tragiškesnio už tai, kad lenkai pagrobė karūną, kai ji buvo siunčiama iš Romos - tik kelias dienas prieš Vytauto mirtį.

"Vytautui Didžiajam valdant...", - pradėdavo pasakoti Kreivėnas, ir mes visi net apmirdavom. Po daugelio metų, kai baigiaus šeštadieninę mokyklą, aplankydavau Kreivėną knygoje paskendusiam vienaaukščiame name. Jis turėjo daugiau knygų negu bet kuris kitas žmogus, kurį pažinojau. Knygas laikė sukrutas rietuvėse - net iki lubų - tol, kol jos ėmė nebetilpti į vidų. Tada jis garžai pavertė knygynu, kur galėdavai pasiskolinti, pavartyti ar nusipirkti už 25 centus pigaus popieriaus knygų, išleistų Vilniuje.

Daugelis žmonių mūsų bendruomenėje įtarinėjo ne tik tas knygas, bet net ir patį Kreivėną. Iš kur tiek daug literatūros knygų iš komunistinės Lietuvos, ypač kai buvo kliūčių net susirašinėti? Jis turėjo naujausius išleistus žodynus, nuobodžius romanus iš proletarų gyvenimo, daugeli tomų poezijos, kuri mėgino (ir jai kartais tai pavykdavo) ką nors pasakyti prieš tuolaikinę valdžią taip žaisdamą žodžiais, kad jie nebereikšdavo to, ką turėjo reikšti. Skaitydama šias poezijos knygas, pradėjau suvokti, ką reiškia būti disidente.

Šiandien, kai rašau disertaciją apie kalbą ir istoriją, aš dažnai prisimenu tuos šeštadienis, praleistus asmenuojant veiksmazodžius ir atmintinai besimokant eilėraščių. Aš prisimenu tą turtingą praeitį, gėrbingą senovę ir pergalės Žalgirio mūšiuose bei okupacijos žaidas. Dabar suprantu ir vertinu tai, kokia laiminga buvau, kad tokia jauna suvokiau, jog dėl sienų galima ginčytis, kad laikui bėgant geografinės ribos gali pasitraukti ir net būti pakeistos. Dabar žinau, kad Lietuva nėra nei Latvija, nei Estija.

Taip pat žinau, kad Serbija nėra Slovenija ar Kroatija. Chicago Tribune, 1997.III.9 Vertė Asta Tijunėlis

IŠ LIETUVOS
REKORDŲ
KNYGOS

Daugiausia pasaulyje senosios indoeuropiečių prokalbės bruožų (iš gyvųjų indoeuropiečių kalbų) - turi išlaikiusi lietuvių kalba.

Trumpiausi žodžiai - a, e, i, o.

Ilgiausias žodis - nebeprisiškiakopūstlapiaudavome - 33 raidžių.

Daugiausia sukūrė naujadarų - apie 3800 žodžių - Simonas Daukantas.

Trumpiausia inauguracinė kalba - 8 žodžių - pasakyta 1997 m. sausio 22 d. Jonavos r. mero Donato Juodelės. Jis pasakė: "Gera kalba - trumpa kalba. Stengsiuos pateisinti jūsų pasitikėjimą".

Ilgiausias pavardė - 34 raidžių - Gediminaitė-Beržanskaitė-Klausaite yra kaunietės.

Trumpiausias Lietuvos piliečių pavardės - užrašomos viena raide - I ir K.

Trumpiausias lietuviškos pavardės - Eva, Ila, Yla, Oja, Oka, Uba, Ūba, Uka, Ūka, Uža, Ūža.

Daugiausia vardų - 4 - turi kaunietis Stanislovas Vincas Narimantas Aloyzas Puodžiukynas (g. 1938 m.).

Dažniausiai sutinkamos lietuvių pavardės:

1. Kazlauskas (jį turi 1576 šeimos), 2. Petrauskas (1543 šeimos), 3. Stankevičius (1540 šeimos), 4. Jankauskas (1482 šeimos), 5. Žukauskas (1175 šeimos), 6. Butkus (1019 šeimų), 7. Paulauskas (1000 šeimų), 8. Balčiūnas (998 šeimos), 9. Vasiliauskas (980 šeimų), 10. Sakalauskas (889 šeimos). Šis sąrašas buvo sudarytas apie 1938 metus. Deja, iki šiol jo niekas nepatikslino.

Daugiausia slapyvardžių - daugiau kaip 100 - pasirašinėjo rašytojas Balys Sruoga.

Daugiausia vietovardyje žodžių - 3 - turi dvi gyvenvietės: Rokų Miško Kelmynas (Kauno raj.) ir Virbalio Miesto Laukai (Vilkaviškio raj.).

Ilgiausias vieno žodžio vietovardžiai, po 16 raidžių, yra trijų Respublikos kaimų: Baltramiejiškiai (Tauragės raj.), Skirsnemuniškiai (Jurbarko raj.) ir Žvaigždžiakalnis (Molėtų raj.). Skirsnemuniškiai kaimai yra trys. Jų pavadinimai rašomi taip: Skirsnemuniškiai I, Skirsnemuniškiai II ir Skirsnemuniškiai III.

Daugiausia kartų keistas vietovardžio pavadinimas - 6 kartus - yra Plungės raj. miestelio, dabar vadinamo Žemaičių Kalvarija. XIII a. rašytiniuose šaltiniuose jis vadinamas Gardai. Po to vadintas - Naujoji Jeruzalė, Gardų Kalvarija, Žemaičių Kalvarija, nuo 1964 m. Varduva, o nuo 1989 m. vėl vadinamas Žemaičių Kalvarija.

Trumpiausias gatvės pavadinimas - 3 raidžių - Ozo gatvės pavadinimas Vilniuje.

Ilgiausias vieno žodžio imonės pavadinimas - 21 raidžių - buvo bendros SSRS - Bulgarijos imonės - "Lietbalkankar-servisas".

Ilgiausias istaigos pavadinimas buvo 14 žodžių, 107 raidžių. Tai "Vilniaus Darbo raudonosios vėliavos ir Tautų draugystės ordinų valstybinis Vinco Mickevičiaus-Kapsuko vardo universitetas".

*Šlaitytojai rašo
"Darbininkui"*

Laiškas Redakcinei Komisijai

"Darbininko" š.m. liepos 25 d. numeryje skaičiau Eltos pranešimą, kad prezidentas Brazauskas 1997 m. birželio 23 d. spaudos konferencijoje pasakė, kad Lietuvoje pastebis visose partijose išlikusio marksistinio mąstymo pavyzdžių.

Galima pasveikinti Prezidentą Brazauską, suradusį pilietinės drąsos tam pripažinti. Prieš porą metų buvau Lietuvoje ir galiu iš savo pastebėjimų patvirtinti, kad, švelniai sakant, "homo sovieticus" įvasia iš Lietuvos nėra išėjusi. O ji turėtų išeiti iš "Lituanus žapiens". Tačiau, kaip galvą nesukčiau, negaliu surasti rekomendacijų kaip tą įgyvendinti.

Išivairiai susitikę su žmonėmis iš Lietuvos pradeda karštai diskutuoti nesutarimus. Pastarieji paprastai nusileidžia dėl šventos ramybės, bet nežinia ar nuoširdžiai.

Problema yra principuose. Lietuvos lietuviams tai yra sovietinio pašalinio išdava (by product). Išivairiai yra persiėmę pareikalavimo ir tiekimo (demand and supply) principais.

Persiorientavimas Lietuvoje turi būti pagreitinamas, nes dabartinė padėtis labai stabdo pažangą. Ypač reikia kreipti dėmesį į augančią kartą, duodant išsilavinimą iš objektyvių vadovėlių ir mokytojų. Tai paskatintų privačią iniciatyvą, taip reikalingą gamybos pakėlimui. Tai sustiprintų ir Lietuvos poziciją Europoje.

Pasimokyti būtų galima ir iš Vakarų Vokietijos problemų su Rytų Vokietija.

Vytautas Staškus
Seminole, FL

Gerb. Redaktorium,

noriu padėkoti už "Darbininko" bendradarbio iš Lietuvos Vytauto Rubavičiaus straipsnius. Gavęs naują numerį, jei tik pastebiu, kad yra, pirmiausia skaitau jo Lietuvos gyvenimo iškarpių analizes. Iauti, kad jis savo žodį niekam nepataikaudamas ir nieko nebijodamas. Problemas formuluoja aiškiai, faktus interpretuoja sąžiningai, darydamas išvadas, nepažeidžia logikos. Žinau, kad p. Rubavičius yra literatas, poetas ir kritikas, bet baigęs astrofizikos studijas, o paskui pakrypus į filosofiją. Jį sutikau ir pažinau dabartinio Lietuvos Rašytojų sąjungos pirmininko Valentino Sventicko knygoje "Keturi portretai". Pasirodė įdomi asmenybė. Dabar jį sutinku publicistikos dirvonuose. Linkėčiau, kad tie patys straipsniai kaip ir "Darbininke" pasirodytų kuriame nors Lietuvos laikraštyje.

Juozas Kojelis
Santa Monica, CA

Zoologijos sode vėl gyvena žirafa

Zoologijos sodas Kaune pasipildė nauju gyventoju. Tai - pusketvirtą metro ūgio ir maždaug 300 kilogramų svorio vienerių metų žirafa.

Žirafa buvo atvežta iš Danijos Alborgo zoologijos sodo. Ilgus metus visus džiuginusi žirafa pernai mirė nuo senatvės.

ELTA

VILTIS - Hope

LITHUANIAN RELIEF PARCEL, INC.

368 West Broadway, Boston, MA 02127
Tel. (617) 269-4455 Fax. (617) 269-4836

- SIUNTINIAI IŠ BOSTONO Į LIETUVĄ
- Pagalba Lietuvai - Gift of Hope
- Skambučiai į Lietuvą - 62 c/minutę
- Pinigų pervedimas į Lietuvą
- Didžiausia lietuviška parduotuvė "DOVANA"

NOVEMBER PICK-UP SCHEDULE

Worcester, MA	Nov. 1	12-3 PM
Athol, MA	Nov. 2	4:30-5:30 PM
Waterbury, CT	Nov. 4	9:30-11 AM
Hartford, CT	Nov. 4	12:30-2 PM
Centerville, MA	Nov. 5	3-5 PM
Putnam, CT	Nov. 6	1-2 PM
Providence, RI	Nov. 6	4-6 PM
Binghamton, NY	Nov. 7	12-1 PM
Scranton, PA	Nov. 7	2-3 PM
Frackville, PA	Nov. 7	5:30-6:30 PM
Philadelphia, PA	Nov. 8	9:30-11 AM
Brooklyn, NY	Nov. 8	1-4 PM
Bridgeport, CT	Nov. 8	7-8 PM

"EUROPOS PAVELDO DIENOS 97" PREZIDENTO KAMBARYS ILGISI ... PREZIDENTO

Birutė Garbaravičienė

Kažin kiek kauniečių žino, jog Karininkų Ramovėje, nors ir pusamžį buvusioje sovietinės kariuomenės žinioje, išliko beveik autentiškas tarpukario architektų sukurtas interjeras, baldai, net šviestuvai, kad sugrąžinti jai pirmą kartą vaizdą nėra neįveikiama problema? Kažin kiek yra mačiusių Prezidento kambarį, "Vytauto seklyčią"? Matyt, daug, nes neseniai galimybę aplankyti šį paveldo objektą išnaudojo vos keletas... Į "Europos paveldo dienų" rengėjų kvietimą atsiliėpė tik patys paminklosaugininkai, architektai, kurie ne tik gerai žino Karininkų Ramovės problemas, bet ir norėtų, kad čia, pasibaigus nesusipratimams su Tautos pažangos partijos atstovais, toliau vyktų restauracijos darbai.

Apie Karininkų Ramovę gana išsamiai yra rašiusi architektūros istorikė Jolita Kančienė, teigdama, kad rūmai yra svarbūs ne tik karininkijai, nes tai reikšmingas architektūros paminklas, atspindintis reprezentatyvumo bei tautiško siekius, kūrėjų ir statytojų profesinį meistriškumą. Karininkų Ramovės tarptautinis konkursas buvo paskelbtas 1930 m. Jį laimėjo estų inžinieriai Lohk ir Johanson, o projektuoti buvo pavesta žymiesiems Lietuvos architektams V. Dubeneckui, S. Kudokui ir inžinieriui K. Krikščiukaičiui. Statyba buvo pradėta 1935 m. ir baigta 1937 m.

Pirmas rūmų aukštas buvo skirtas visuomenei: čia buvo įsikūrusi administracija, restoranas, pavadintas "Trijų milžinų" vardu. Antrasis aukštas - reprezentacinis, kuriame buvo didžioji salė su atviromis galerijomis, Prezidento kambarys, "Vytauto seklyčia" ir mažoji salė. Trečiame aukšte buvo karininkų klubas su atskira valgykla, skaitykla, bili-

ardo, kortų bei šachmatų kambariais. Čia savo menę turėjo ir karininkų šeimų moterys - birutietės. Ketvirtame aukšte buvo viešbutis, o rūsyje - šaudykla, sporto salė, virtuvė. Žinoma, pusamžį čia šeiminkavę sovietų karininkai paliko šio vienetis ir tiems laikams modernaus pastato interjere savo "ženklą", tačiau daugelis detalių (ypač Prezidento kambaryje ir "Vytauto seklyčioje") išliko.

Ramovės šeiminkai - seniūnų tarybos pirmininkas kpt. G. Rutas ir prieškarinio Ramovės administratoriaus mjr. J. Dagio sūnus dim. kpt. A. Dagys, aprodė beveik visus šių rūmų kampeilius, teigė, kad tikisi čia atgaivinti ne tik prieškarinio Ramovės tradicijas, bet ir sulaukti lėšų, padėsiančių atgaivinti šį architektūros paminklą. Architektai savo ruožtu įrodinėjo, kad tam net labai didelių investicijų nereikėtų, tik žmoniško remonto. Kol kas lėšų iš Kultūros ministerijos gauta tik stogo remontui. Beje, "Vytauto seklyčioje" sienos buvo dekoruotos J. Mackevičiaus tapytais pano, kurie dabar yra uždengti, o be restauratorių pagalbos jų atidengti neįmanoma.

Pasak miesto Paminklosaugos poskyrio vyriausiojo architekto Jono Lukšės, pats laikas būtų atgaivinti Ramovėje veikusį restoraną, dėl kurio įrengimo galėtų būti paskelbtas konkursas. Galbūt restorano buvimas galėtų pritraukti lėšų ir rūmų remontui. Kol kas čia veikianči picerija, ko gero, nėra pats geriausias kadais buvusio reprezentacinio restorano pakaitalas.

Be kita ko, Prezidento kambarys, kuriame yra viešėjės ir Prezidentas A. Brazauskas, jau dabar, be didelių investicijų, galėtų tapti vieta, kurioje savo rezidenciją Kaune galėtų turėti valstybės vadovas. Bent jau tol, kol buvusioje Prezidentūroje bus įrengti tam tikslui skirti kambariai.

KD

Sėkmingai praėjusi paroda "Infobalt"

Spalio 21 d. Vilniuje prasidėjusi ketvirtoji tarptautinė informacinių technologijų, telekomunikacijų ir raštinės reikmenų paroda "Infobalt 97" buvo įdomi ne tik specialistams bei visuomenei, ypač jaunimui, bet ir priminė valdžios pareigūnams, jog valstybės ateitis priklauso nuo informacinių technologijų raidos ir investicijų į ją sritį.

Paroda organizuojančios informacinių technologijų, telekomunikacijų ir biuro įrangos asociacijos "Infobalt" vadovai parodos išvakarėse priekaištavo Lietuvos valdžiai, kad ji mažai rūpinasi informacinės visuomenės kūrimu. Pavyzdžiui, investicijoms į

programinę įrangą netaikomos mokesčių lengvatos, pažymėjo "Infobalt" asociacijos viceprezidentas Juozas Zalatorius.

"Litexpo" parodų centre keturias dienas vykusioje "Infobalt" parodoje dalyvavo 203 Lietuvos ir 9 užsienio valstybių firmos, tai maždaug trečdaliu daugiau nei pernai.

ELTA

Skelbkitės DARBININKE, pasidalinkite džiaugsmu, sveikinkite, išreikškite užuojautą, pirkite, padukite!
(718) - 827-1351

AMERICAN TRAVEL SERVICE
Patikimiausia ir ilgiausiai veikianti lietuvių kelių agentūra Amerikoje.

Parūpiname bilietus į Lietuvą patogiausiais maršrutais ir pigiausiom kainomis. Sutvarkome jūsų atostogas į visas pasaulio šalis bei užsakome pačias įdomiausias keliones laivais.

Royal Caribbean 7 naktų kelionė laivu golfinkams balandžio 26 - gegužės 3, 1998

Princess Cruises Love Boat 12 dienų kelionė į Aliaską birželio 11 - 22, 1998

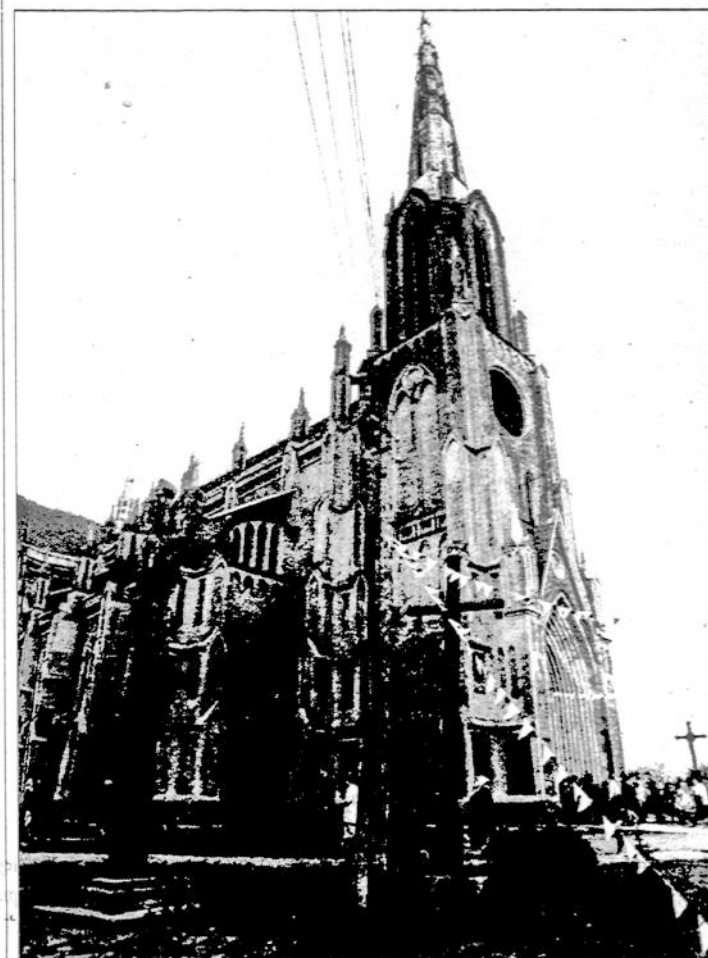
Užsiregistruojant iki lapkričio 15 d. duodame specialią nuolaidą

AMERICAN TRAVEL SERVICE
9439 S. Kedzie Ave. Evergreen Park, IL 60805-2325
Tel. 708-422-3000 arba 1-800-422-3190
FAX 708-422-3163

Šv. Trejybės atlydai kol kas dar lietuviškose Gervėčiuose

Pati didžiausia ir iškilingiausia Gervėčių krašto (Baltarusijos respublika) metinė šventė - Šv. Trejybės atlydai, kada į šį jau lietuvių beprarandantį kraštą suvažiuoja lietuviai iš įvairiausių pasaulio kraštų. V. Inčiūtės nuotr.

Šv. Trejybės bažnyčia pats gražiausias neogotikos kūriny Gervėčiuose (Baltarusija). Bažnyčia buvo pastatyta ir pašventinta 1899 - 1903 metais. V. Inčiūtės nuotr.

KALĖDINIUS
siuntinius patogiau siųsti per
ATLANTIC EXPRESS Corp., nes skubintai yra pristatomi LAIKU ir tiesiai į namus. **SKUBĖKITE** išsiųsti šiomis dienomis:

Putnam, CT	11/4*: 12/2 (1-2 PM)
Newark, NJ	11/6*: 11/20; 12/4; 12/18 (11-12 noon)
Philadelphia, PA	11/7*: 11/21; 12/5; 12/19 (11/12 noon)
Brooklyn, NY	11/8*: 11/22; 12/6; 12/20 (10-12 noon)
Whiting, NJ	11/10; 12/8 (1-2 PM)
New Britain, CT	11/11; 11/25; 12/9; 12/23 (11-12 noon)
New Haven, CT	11/11; 11/25; 12/9; 12/23 (2-3 PM)
Waterbury, CT	11/11; 11/25; 12/9; 12/23 (4-5 PM)
Keamy, NJ	11/13; 11/27; 12/11; 12/25 (11-12 noon)
Paterson, NJ	11/13; 11/27; 12/11; 12/25 (1-2 PM)
Baltimore, MD	11/21; 12/19 (4-5 PM)
Rochester, NY	11/6*: 12/4

(Dėtos pažymėtos * KALĖDINIS SIUNTOS LAIVU.)

PERSIUNČIAME: SIUNTINIUS, TALPINTUVUS, AUTOMOBILIUS, BALDUS, KOMERCINES IR LABDAROS SIUNTAS LAIVU IR LĖKTUVU Į BALTIJOS ŠALIS, RUSIJĄ, GUDIJĄ, UKRAINĄ, LENKIJĄ IR KARALIAUČIAUS SRIČI. PINIGINIAI PERVERDIMAI. PIGŲ TELEFONINIŲ SKAMBUČIŲ Į LIETUVĄ, KROVINIŲ PERVEŽIMAS IR SANDĖLIAVIMAS AMERIKOJE.

Mūsų atstovai: New York 914-258-5133
Brooklyn 718-348-4709 Boston 617-864-6914
Rochester, NY 716-223-2617 Pittsburgh 412-381-6281
Cleveland, OH 216-481-0011 Florida 813-367-5663
Lemont, IL 630-257-6822 Chicago 773-434-9330

ATLANTIC Express Corp. **1-800-775-7363**
ATLANTA IMPORT-EXPORT, INC. (SIUNTINIŲ IR TRANSPORTAVIMO SKYRIUS)

ECONOMY AIRFARES TO VILNIUS

New York-Vilnius-New York \$444 r.t.

One way to Vilnius \$390

FREGATA TRAVEL
250 West 57th Street, 1211
New York, NY 10107
Tel.: (212) 541-5707
Established in 1958

JAV LB Floridos apygardos suvažiavimas

JAV LB Floridos apygardos metinis suvažiavimas įvyko š. m. balandžio 26-27 d. Sunny Hills lietuvių telkinyje. Suvažiavimą organizavo ir jį globojo LB Sunny Hills apylinkė, kurios pirmininkė yra Laima Savaitienė. Suvažiavimo posėdžiai vyko Community Center ir Šv. Teresės parapijos salėse.

Suvažiavimą savo sveikina muoju žodžiu atidarė apygardos pirm. Liutaveras Siemaška. Taip pat suvažiavimą pasveikino Sunny Hills apylinkės pirm. L. Savaitienė, palinkėjusi našaus darbo. Invokaciją sukalbėjo ir mišnių apygardos narių prisiminimą atliko kun. dr. M. Čyvas, prašydamas Aukščiausiąjį laiminti LB darbus bei jos darbuotojus. Mirusieji apygardos nariai buvo prisiminti susikaupimo minute ir malda. Suvažiavimui abi dienas vadovavo apygardos pirmininkas L. Siemaška, sekretorė - Loreta Kynienė. Priėmus dienotvarkę, buvo sudarytas prezidiumas ir komisijos. Prezidiumą buvo pakviesti Tarybos nariai, apylinkių pirmininkai arba jų atstovai: V. Bagdonienė, A. Karnius, L. Savaitienė, M. Šilkaitis, prof. P. Zundė, M. Petrikas, V. Meiluvienė ir V. Šalčiūnas. Nutarimų komisiją: A. Karnius, D. Siemaškienė ir M. Šilkaitis. Spaudos stalas: J. Janušaitis, J. Savaitis ir S. Vaškys. Suvažiavimą sveikino Los Angeles JAV LB Prezidiumas ir pulk. A. Garsys, šiuo metu dirbantis Lietuvoje, St. Peterburgo apylinkės pirmininkas. Sveikinimus perskaitė pirm. L. Siemaška. Priėmus praėjo suvažiavimo protokola, tolimesniu dienotvarkės punktu buvo apylinkių valdybų pranešimai: Aukštinio Kranto raštu atsiųsta pranešimą perskaitė L. Siemaška; Daytona Beach - pirm. M. Petrikas; Palm Beach - V. Šalčiūnas; St. Peterburgo - einanti pirm. pareigas V. Meiluvienė; Sunny Hills - J. Savaitis. Iš Atlantos apylinkės pranešimo negauta.

Iš pranešimų atrodo, jog gyva veikla vyko visose apylinkėse: buvo ruošiami švenčių minėjimai, renkamos aukos, aukojama bei veikama kultūrinėje plotmėje. Mažiausioji apylinkė, Aukštinis Krantas, turi tik 40 narių, tačiau, atrodo, kad ir jie savo veikla neatsilieka. St. Peterburgo apylinkė, susitarus su Tamos Shreiners ligonine, iš Lietuvos atsiųsietė invalidę mergaitę Saulutę Misiūnaitę, gimusią 1994 metais. Jai Shreiners ligoninėje buvo padarytos kelios sėkmingos kojų operacijos. Ši gražų darbą pinigais parėmė ir kitos Floridos apylinkės. St. Peterburgo apylinkės vicepirm. V. Meiluvienė savo pranešime davė piniginę apyskaitą ir nuoširdžiai padėkojo už aukas. Šis darbas bus tęsiamas ir toliau.

Apygardos pirm. L. Siemaška, apžvelgęs apylinkių veiklą, padėkojo apylinkėms už suteiktą paramą Saulutės gydymo reikalams, pabrėžė, jog buvo gražiai bendradarbiauta su apylinkėmis ir dalyvauta vykusiuose JAV LB suvažiavimuose.

Po pranešimų vyko pasisakymai dėl jų bei pasiūlymai. Tarp kitų, buvo pasisakyta ir nario mokesčių reikalu, svarstytas A. Armalio socialiniais klausimais paruoštas leidinio išspausdinimas, kurį nutarta spausdinti. Be to, buvo priimtas A. Karnienės pasiūlymas - ateinančių metų pavasarį St. Peterburge suruošti Floridos Lietuvių dienas, kur pasirodytų apygardoje veikiančių chorai, tautinių šokių grupės bei kiti meniniai kultūriniai vienetai. Suvažiavimui pritarus, ši renginių organizuoti sutiko A. Karnienė, sau į talką pakviesdama M. Šilkaitį. Tas turėtų įvykti ateinančių metų Vasario 16-os

ios arba Kovo 11-osios progomis.

Po diskusijų buvo paskelbta 45 minučių pertrauka ir persikelta į Community Center, kur po priešpiečių, prasidėjus posėdžiui, klausėmės Algio Rimo, JAV LB Krašto valdybos Ekonominio reikalų tarybos pirm. paskaitos "Amerikos Lietuvių Bendruomenės parama igyvinti Lietuvos politinius ir ekonominius siekius". Su prelegentu supažindino apygardos pirm. A. Siemaška. Prelegentas gerai pažįsta Lietuvos reikalus, nes, būdamas diplomatinėje tarnyboje, įsteigus Vilniuje Amerikos ambasada, jis kelerius metus ten dirbo pirmuoju sekretoriumi.

Prelegentas paskaitos pradžioje pabrėžė, jog "daug darbo ligi tol, kol nepriklausomybė bus įtvirtinta ir kol įsitvirtins demokratinė santvarka", nušvietė būdus ir priemones, kaip JAV LB ir Amerikos lietuviai gali padėti Lietuvai "atsistoti ant savo kojų". Lietuvai esą labai svarbu įstoti į NATO ir Europos Sąjungą. JAV LB, ALTas, Lietuvos Vyčiai ir įvairios kitos baltų organizacijos turėtų kontaktuoti šiuo reikalu JAV Kongreso bei Senato narius, prašant šias pastangas remti. Lietuvos ambasada negali dalyvauti Amerikos vidaus politikoje, bet mes, kaip Amerikos piliečiai, ne tik galime, bet ir privalome dalyvauti ir ginti savo interesus. Bendruomenė jungia visus lietuvius. Išeivijoje turėtų puoselėti lietuvišką žodį bei kultūrą ir apjungti visas lietuvių kartas. Prelegentas pagvildeno Lietuvos ekonomiką, socialines problemas bei pažvelgė į Karaliaučiaus sritį. Paskaita buvo įdomi, plačios apimties ir gerai paruošta. Už paskaitą prelegentui padėjo Apygardos pirm. A. Siemaška, o klausytojai jam gausiai paplojo.

Tolimesnis dienotvarkės punktą: "Apygardos pirmininko pra-

nešimas bendradarbiavimo reikalui tarp PLB ir JAV LB". Ap-svarstius šį klausimą ir priežastis, šią problemą sukėlusias, pirmoji suvažiavimo diena baigėsi pokyliu Šv. Teresės parapijos salėje, kuriame dalyvavo apie 120 asmenų, suvažiavimo dalyvių ir vietos gyventojų.

Susėdus prie gražiai dekoruotų stalų, sveikinimo žodį tarė suvažiavimo globėja L. Savaitienė ir šios parapijos klebonas kun. Francis Szczykutowicz. Klebonas labai gražiai sugyvena su vietos lietuviais ir remia jų darbus. Pokylio metu stengėsi visiems patarnauti: į stalus padavinėjo maistą, lėkštes, vaišino gėrimais. Pokylio maistas buvo labai skanus ir įvairus. Visiems pasisotinus, Floridos apygardos pirm. L. Siemaška padėkojo už gražų priėmimą.

Toliau sekė meninė programa, kuriai vadovavo L. Savaitienė. Pradžioje Sunny Hills gyventojas Elena Žebertavičienė prajuokino klausytojus, atlikdama žemaičių tarmę feljetoną "Plumpės miesto mugė", ir vėliau ji dar padainavo keletą dainų. Tada pasirodė "Antrosios jaunystės" choras, kuris padainavo keliolika dainų, kai kurias su solo intarpais. Chorui vadovauja buvusi niujorkietė Genė Beleckienė. Be to, staigmena buvo, kai vietos gyventojas kun. L. Musteikis įsijungė į choro eiles su savo solo daina. Visa programa buvo atlikta gražiai, ją atliko vietinės meno pajėgos ir klausytojai atsidėjo gausiais aplovisimais. Po meninės programos šokių mėgėjai galėjo pamankštinti savo kojeles.

Balandžio 27 d., sekmadienį, posėdžiai prasidėjo parapijos salėje 9 val. ryto dienotvarkės punktu - naujos apygardos valdybos rinkimai, 1998 m. suvažiavimo vietos ir laiko nustatymas.

Apygardos pirm. L. Siemaška

pranešė, jog valdyba kadencija baigė ir reikia išrinkti naują apygardos valdybą. Deja, pasirodė, jog šis klausimas lengvai nesisprendė - visi siūlomi kandidatai atsisakė. Tada pirm. L. Siemaška pasakė, jog esant tokiai padėčiai dabartinė apygardos valdyba sutinka laikinai dirbti, tikėdamasi, jog ligi JAV LB XV-osios Tarybos suvažiavimo bus surasti kandidatai į naują apygardos valdybą.

1998 m. suvažiavimo vietos ir laiko nustatymas užkliuvo taip pat. Pasiūlyta Palm Beach apylinkė, tačiau suvažiavime dalyvaujančios apylinkės atstovai pareiškė, jog nesutinkas, nes neturįs tam išgaliojimų. Tačiau, atrodo, šis klausimas jau išsprendė ir Palm Beach apylinkė ateinančiais metais suvažiavimą globoti sutinka. Suvažiavimas įvyks ateinančių metų balandžio mėnesį.

Tada išgirdome nutarimų komisijos paruoštus pasiūlymus, su kuriais supažindino komisijos narė D. Siemaškienė. Pasiūlymai buvo aptarti ir priimti. Posėdis buvo pertrauktas, nes 11 val. suvažiavimo dalyviai dalyvavo pamaldose, kurios įvyko Šv. Teresės bažnyčioje. Bažnyčioje šv. Mišias koncelebravo 4 kunigai: I. Gedvila, L. Musteikis, F. Szczykutowicz ir kun. dr. M. Čyvas. Trumpos pamokslus pasakė kun. I. Gedvila, kun. L. Musteikis ir kun. Szczykutowicz. Pamaldų metu gražiai giedojo "Antrosios jaunystės" choras, vadovaujamas G. Beleckienės. Po pamaldų suvažiavimo dalyviai buvo pavaišinti priešpiečiais, po kurių buvo tęsimi posėdžiai, aptariant ir priimant nutarimus. Suvažiavimas baigtas Sunny Hills apylinkės pirm. L. Savaitienės ir apygardos pirm. L. Siemaškos atsisveikinimo ir padėkos žodžiais. Sugiedojus Lietuvos himną, dalyviai skubėjo į namus išsiveždami gražius įspūdžius iš Sunny Hills, kur buvo taip rūpestingai globojami.

St. Všk.

Petras Vainius, Raimundas Graudis ir Edmundas Adomaitis džiaugiasi baigę Sea Gull Century 100 mylių kelionę dviračiu spalio 11 d. Salisburg, Maryland.

Lietuvių Katalikų Religinės Šalpos metinis susirinkimas

Lietuvių Katalikų Religinės Šalpos metinis susirinkimas įvyko sekmadienį, spalio 13 d., 2:00 val. popiet, Putnamo seselių vienuolyno patalpose. Susirinkimą pradėjo J. E. vysk. Paulius A. Baltakis, OFM, malda dėkodamas gerajam Dievui už suteiktas įvairias malones ir prašydamas Jo tėviškos palaimos ateityje LKR Šalpai ir jos geradariams. Prisiminė mirę LKRŠ geradarius ir direktorių tarybos narius. Susirinkimui vadovauti, drauge su vysk. Baltakiu, buvo pakviestas dabartinis LKRŠ direktorių tarybos vicepirmininkas kun. Albertas Kontautas. Išrinkta mandatų

komisija, o po to perskaitytas 1996 m. susirinkimo protokolas, kurį parašė jau amžinybėn iškeliavęs kun. V. Cukuras. Vyskupas Paulius A. Baltakis, OFM, savo įžanginiame žodyje apibūdino nuveiktus darbus, pasidalino mintimis apie padėti Lietuvoje ir išryškino numaty-

ta suteikta parama Lietuvai. Orientuotasi pagal 1993 metais priimtą 4 metų veiklos planą, t. y. 1. Padėti atkurti religinį švietimą; 2. Teikti pagalbą vargan patekusiems; 3. Puoselėti krikščionišką kultūrą; 4. Stiprinti Katalikų Bažnyčios institucijas, (nukelta į 7 psl.)

Gruzijos menininkų šeima gyvens Lietuvoje

Gruzijos kino režisieriai - su tuoktiniai Marine Labadze ir Teimuraz Kvantaliani - tapo pirmaisiais užsienio piliečiais, kuriems leista nuolat gyventi Lietuvoje.

Tai patvirtinančius dokumentus neseniai jiems įteikė vidaus reikalų ministras Vidmantas Žiemelis. Šia proga jis padovanojo ir knygą "Lietuvos Prezidentai", linkėdamas, kad tai būtų

pirmoji lietuviškai perskaityta knyga.

Du Gruzijos menininkai paliko savo Tėvynę 1994 metų rugšėį dėl jiems nepalankios politinės situacijos tuo metu vyravusios jų šalyje. Iki emigracijos T. Kvantaliani buvo Gruzijos Televizijos ir radijo komiteto pirmininkas, tuo pačiu jis priklausė ministrų kabinetui.

ELTA

Dr. Monica Jovaišaitė - Van Sant

Aprašymą apie ją skaitykite spalio 24 d. "Darbininko" 41-me numeryje, 7-tame psl.

JUNO BEACH, FL

Pabendravimo pietūs, rengiami LB apylinkės valdybos Piccadelli restorane kiekvieno mėnesio antrą antradienį 1 val., vyko liepos 8 d., rugpjūčio 12 d., rugsėjo 9 d. Atostogaujant pirm. L. Siemaškienės, juos pravedė vicepirm. Marius Sodonis. Per kiekvienus pietus apie dabartinį Lietuvos gyvenimą kalbėjo Algis Augūnas. Jo pranešimai būna aktualūs, panaudojama medžiaga iš "Internet" tinklo ir t.t.

Dail. Rimgailė Zotovienė vasarą lankėsi Lietuvoje. Aplankė Vilnių, Kauną, Klaipėdą, Palangą, Nidą ir kitus miestus. Marijampolėje pertvarkė nuolatinę savo tapybos parodą. Vilniuje dalyvavo JAV ambasados priėmimo, jaunimo dainų ir šokių šventėje, teatro spektaklyje.

Povilas Mikšys, teisininkas, dirbęs Lietuvos įvairiuose teismuose, mirė liepos 29 d., sulaukęs 90 metų amžiaus. Velionis buvo vienas iš šios LB apylinkės steigėjų, buvo valdybos vicepirmininkas, lietuvių spaudos

korespondentas, uolus Balfo rėmėjas. Liepos 31 d. buvo pašarvotas Royal Palm Memorial Gardens kapinių koplyčioje. Mišias aukojo kun. V. Pikturka ir atliko laidojimo apeigas. Po pamaldų velionis buvo palaidotas tų kapinių lietuviškame skyriuje, greta jo žmonos Elenos. Laidotuves tvarkė Jonas Mildažis.

Dainos choro pirmoji po atostogų repeticija įvyko spalio 22 d. Choro vadovė jau grįžo iš atostogų. Ji lankėsi ir Lietuvoje.

Kun. Vytauto Piktornos sveikata gerėja. Jis vasarą apsilankė Lietuvoje, rudenį vėl grįžta pas apylinkės lietuvius. Pirmos pamaldos bus laikomos lapkričio 2 d. per Vėlines, 2 val. popiet, St. Paul of the Cross koplyčioje. Bus lankomi lietuvių kapai.

LB apylinkės gegužinė įvyks ne lapkričio 13 d., kaip skelbta (tą dieną negauta vietos), bet gruodžio 4 d., ketvirtadienį, 12 val. Carlin parke.

Naujų metų sutikimas bus rengiamas Quality Resorts salėje, Singer Island. Numatoma gera programa ir geras maistas. (L.B.)

A. + A.

WILLIAM S. OGDEN

mirus, žmoną MARIJONĄ DYMŠAITĘ-OGDEN ir jos šeimą nuoširdžiai užjaučiame ir drauge liūdime.

L. M. F. Stamford'o ir Norwalk'o klubas

Septyniolikos metų mirties sukaktis

Neteko Tau sugrįžti į numylėtą Tėviškę - Uteną, Gudeniškes, - Amžina Tėvynė taip Anksti, netikėtai Priglaudė Tave...

Š. m. lapkričio 5 d. sueina septyniolika metų, kai Viešaties pašauktas užbaigė šios žemės kelionę

A. + A.

Muzikas MYKOLAS CIBAS

Šviesiam jo atminimui bus aukojamos mišios už jo sielą:

-- Brooklyn, NY, lietuvių pranciškonų koplyčioje lapkričio 5 d.,

-- Clevelande, OH, lapkričio 8 d. mišias aukos prelatas Aleksandras Goldikovskis.

Nuosirdžiai prašau gimines, draugus ir pažįstamus prisiminti a.a. Mykolą savo maldose, kad Viešpatys suteiktų jo sielai amžiną šviesą.

Žmona Eufemija

Skaitykite Darbininką ir pasiūlykite jį savo draugams! Tel: (718) 827-1351

DARBININKAS

341 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207

E-mail: jkeleras@aol.com

Redakcija (718) 827-1352
Redakc. FAX .. (718) 827-2964
Administr. (718) 827-1351

Spaustuvė (718) 827-1350
Vienuolynas ... (718) 235-5962
Vyskupas (718) 827-7932
Salė (kor.) (718) 827-9645
Salės adm. (718) 235-8386

Lapkričio 1 d. - Visų Šventųjų šventė.

Lapkričio 2 d. - Vėlinės.

Šį savaitgalį Kultūros Židinyje:

Kultūros Židinio narių metinis susirinkimas Kultūros Židinio mažojoje salėje šeštadienį, lapkričio 1 d. Registracija - 9 val. Susirinkimas - 10 val.

Kultūros Židinio kavinė veiks sekmadienį, lapkričio 2 d. Kultūros Židinio mažojoje salėje nuo 12:30 val. popiet. Bus galima skaniai papiešauti ir paragauti gardumynų. Veiks atgai-va. Visi kviečiami ir laukiami!

Arch. Mykolas Molynas, mires praėjusių metų spalio 28 d., **bus prisimintas savo draugų lapkričio 2 d.**, sekmadienį. Mirties metinių proga T. Pranciškonų vienuolyno koplyčioje 10 val. mišios. Kviečiami jose dalyvauti velionio buvusieji pažįstami.

Lietuviai pranciškonai išrinko naują vadovybę

Lietuvių pranciškonų visuotiniame trimetiniame suvažiavime Kennebunkport, ME, spalio 20 - 22 d. buvo išrinkta nauja vadovybė.

Provincijolas - Tėv. Benediktas Jurčys, gyvenęs Lietuvoje; viceprovincijolas - Tėv. Placidus Barius, buvęs provincijolas; patarėjai: Tėv. Pranciškus Giedgaudas, Tėv. Jonas Bacevičius; Lietuvoje gyveną Tėv. Astijus Kunys ir Tėv. Antanas Grabnickas.

Komunistams pirmą kartą okupavus Lietuvą, pranciškonai, su Romos leidimu, Amerikoje kūrė savo centrą laikinai - t. y. iki to laiko, kada Lietuva vėl atgaus nepriklausomybę. Tada jis turėjo būti grąžinamas į Lietuvą. Dabar pranciškonų provincijolo būstinė ir perkeliama atgal į Kretingą, buvusį pranciškonų centrą dar nepriklausomybės laikais.

Kennebunkporto vienuolyno viršininku paskirtas Tėv. Jonas Bacevičius; Brooklyno vienuolyno viršininku - Tėv. Pranciškus Giedgaudas; Toronto - Tėv. Augustinas Simanavičius.

Adelė ir Antanas Grig (Grigaliūnai), gyveną Spring Hill, FL, buvo atvykę į New Yorką ir dalyvavo Reginos Senken sutuoktuvėse spalio 18 d. Apsilankę ir "Darbininko" įstaigose ir įteikę 100 dol. auką spaudai paremti. **Nuoširdžiai dėkojame buvusiems newyorkiečiams už dosnią paramą.**

Ariane ir Jonas Bortkevičiai, North Brunswick, NJ, parėmė Darbininką su 50 dol. auka. **Nuoširdžiai dėkojame už mūsų darbo įvertinimą.**

"Darbininko" administracija pakartotinai prašo visų mūsų mielų skaitytojų laiku pratęsti prenumeratą ir sumokėti atsilikusių mokestį. Norėtume ypač paraginti tuos skaitytojus, kurie yra skolingi už kelerius metus.

Aleksas Lileika

Baigė universitetą

Aleksas Lileika šį pavasarį magistro laipsniu baigė Scranton, PA, universitetą, studijavo fizinę terapiją. Nuo birželio 29 jis pradėjo dirbti savo profesijoje. Norėdamas patarnauti žmonėms, jis pasirinko šią profesiją.

Jis yra baigęs Maironio lituanistinę mokyklą, tautinius šokių šoko "Tryptinio" ansamblį, kuriam vadovavo Jadvyga Matulaitienė. Jo brolis Andrius magistro laipsniu yra baigęs finansų mokslus.

Aleksą sveikina jo tėvai: Alfonsas ir Laima Lileikos, brolis Andrius ir močiutė Eugenija Minikūnienė.

SLA Centrinės - 126 kuopos susirinkimas įvyks šeštadienį, lapkričio 8 d., 3 val. popiet Kultūros Židinio menėje Brooklyne. Kviečiami ir SLA 36-tos kuopos nariai. Bus nominuojami kandidatai į SLA centrinių Vykdomąją valdybą. Po susirinkimo pabendrausime prie kavutės.

Vilniaus radijas praneša, kad nuo 1997 m. spalio 26 d. jų programos lietuvių ir anglų kalbomis girdimos 5905 kilohercų dažnėmis 7 val. vak.

SKELBIAMAS SPAUDOS VAJUS

Darbininko prenumerata **naujiems skaitytojams - tik 25 dol. metams!** JAV LB Kultūros Taryba (su Lietuvių Fondo parama) pasiūlė prie kiekvienos naujos prenumeratos pridėti po 5 dol., kad skaitytojai galėtų pasinaudoti pigesne kaina. Todėl Darbininko administracija siūlo pirmiesiems 50-čiai naujų skaitytojų užsisakyti Darbininką už 25 dol. metams. Tai gera proga naujai ir šį kraštą atvykusiems, studentams, išvykstantiems į universitetus, pensininkams, naujai persikėlusiems į Amerikos Rytų pakraštį - Floridą, užsisakyti mūsų įdomų savaitraštį Darbininkas. Laukiame naujų skaitytojų!

Siųskite 25 dol. čekį šiuo adresu:
Darbininkas
341 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207

Paskelbtas BALFo vajus tęsis visą spalio mėnesį. New Yorko šimtas skyrius išsiuntinėjo laiškus, prašydamas aukų. Aukos galima paskirstyti sekančiais: Bendrai BALFo šalpai; Vasario šešioliktosios gimnazijai; Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungai; Suvalkų lietuvių paramai. New Yorko skyriaus valdybą sudaro: Vitas Katinas, Zigmas Dičpinigaitis ir Antanas Pumputis. Plačiau apie BALFo organizaciją buvo aprašyta spalio 3 d. Darbininko vedamajame.

Lietuvių Katalikų Religinės Šalpos metinis susirinkimas

"Saulutės" darželis/mokykla Panevėžyje yra viena iš daugelio L. K. R. Šalpos globojamų mokyklų Lietuvoje. Nuotraukoje matome 3-4 klasių mokinius, einančius prie pirmos komunijos Šv. Petro ir Povilo bažnyčioje.

(atkelta iš 7 psl.)

organizacijos ir sanbūrius; 5. Informuoti Vakarų informacijos priemonės ir užsienio lietuvių; 6. Suteikti atitinkamai lėšų LKRŠ darbams. Šio plano nurodytomis gairėmis bus veikiami ir toliau. Antanas Sabalis, revizijos komiteto narys, perskaitė revizijos komiteto pranešimą, kuriame pažymima, kad knygos tvarkingai ir atsakingai vedamos. Pranešimą pasirašė tėv. Pranciškus Giedgaudas, OFM, Laima Lileikienė ir Antanas Sabalis. Išrinkti nauji direktorių tarybos nariai: tėv. Placidus Barius, OFM, tėv. Pranciškus Giedgaudas, OFM, Marija Majauskienė, Vita Matusaitienė ir kun. Jonas Rikteraitis. Kun. Zenonas Smilga lieka kandidatu. Direktorių Taryba pareigomis pasiskirstė sekančiai: vyskupas Paulius A. Baltakis, OFM, - pirmininkas; tėv. Placidus Barius, OFM, - vicepirmininkas; Loretta Stukienė - vicepirmininkė; Irena Ivaškienė - sekretorė; tėv. Pranciškus Giedgaudas, OFM, - išdininkas; Ilona

Kretingos pranciškonų labdaros valgyklai, kuri buvo aprašyta DARBININKO Nr. 29, aukojo:

Vidas Semkus, Brooklyn, NY 10 dol.

Norintieji prisidėti prie šios valgyklos išlaikymo, prašomi aukas siųsti:

Franciscan Fathers
361 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207.

Pažymėkite, kad tai jūsų auka Kretingos vienuolyno labdaros valgyklai.

ATLANTA Import Export, Inc., siuntinių į Lietuvą persiuntimo bendrovė, siuntinius vėl priims **lapkričio 8 d.**, šeštadienį, nuo 10 val. iki 12 val. Kultūros Židinio kieme. Dėl informacijų skambinkite tel. (914) 258-5133.

Klientų patogumui atidaromas naujas poskyris New Yorko mieste. Mūsų agentas **Julius** teiks patarnavimus jums patogiu laiku. Tel. (718) 348-4709.

"VILTIES" siuntinių agentūros atstovas siuntinius vėl priims Brooklyne, Kultūros Židinio kieme, buv. spaustuvės patalpose, **lapkričio 8 d.**, šeštadienį, nuo 1 val. iki 4 val. popiet. Brooklyne mūsų atstovas yra Algis Jankauskas, tel. (718) 849-2260. Jis paims siuntinius iš namų.

Siuntiniai į Lietuvą laivu arba oru. Pinigai pervedami doleriais per 2 - 5 dienas.

Maisto siuntiniai:

Šventinis \$39.;

50 svarų įvairaus maisto

siuntinys už \$98.

TRANSPAK,

4545 W. 63rd St.

Chicago, IL 60629

tel. (773) 838-1050.

Laucienė - personalo kom. pirmininkė; Rūta Gudeliene - nominacijų kom. pirmininkė; Marija Majauskienė - spaudos ryšininkė. Kiti direktorių tarybos nariai: Aleksandra Kazickienė, kun. Vytautas Palubinskas, kun. Edmundas Putrimas ir prel. Ant. Rubšys.

Dr. Rožė Šomkaitė perskaitė ad hoc komiteto pranešimą ir išsamiau papasakojo apie LKRŠ vardu siunčiamus talpintuvus. Tai didelis meilės darbas, reikalaujantis didelių pastangų ir atsidavimo. Ypatingai verti pagarbos Harry ir Regina Collins, kurie veltui leidžia naudotis jų garažais, John Kuncas, kurio begaline pagalba pripildomas talpintuvų, ir Juozas ir Marija Majauskai, kurių dėka gaunamas talpintuvų, paruošiama dokumentacija ir visokeriopai darbuojamasi iki talpintuvo išsiuntimo. Nutarta toliau siųsti talpintuvus pagėdaujant, kad reikmenys

būtų pristatomi į So. Orange, NJ. Per 1997tus fiskalinius metus suteikta \$359,831.00 finansinė parama įvairiems lietuviškiems veiksniams, skiriant kuo didesnę dėmesį jaunimo krikščioniško auklėjimo ir švietimo reikalams, siekiant įdiegti krikščioniškosios moralės ir dorovės principus jaunimui jau nuo pat kūdikystės. Numatoma ir toliau tęsti taip reikalingą paramą, kol bus visuomenės pritarimas aukomis ir maldomis. LKRŠ 1997-tų fiskalinių metų raportą, paprašius, galima gauti Šalpos įstaigoje. Susirinkimas užbaigtas malda ir palaiminimu. Kadangi sekančią dieną vyko Kunigų Vienybės susirinkimas ir jau buvo vėlyvas laikas, didelė dalis narių pasinaudojo seselių paslaugumu ir pasiliko nakvynei Putname. 1998 m. metinis narių susirinkimas vyks Putname, Columbus dienos savaitgalį.

V. J.

SKELBIMAI

Butai pensininkams, modernūs, erdvūs, savarankiškai tvarkytis, gražioje aplinkoje, Marijos Nekalto Prasidėjimo seserų priežiūroje. Pasinaudokite šia proga, kreipkitės: Villa Maria, P. O. Box 155, Thompson, CT, 06277 (sk.)

Moterims siūlomi darbai amerikiečių šeimose. Turi susikalbėti angliškai, mėgti vaikus, žinoti namų ruošos darbus. Patikima agentūra. Tel: (516) 377-1401. (sk.)

Lietuvis, lauko priežiūros darbu (landscaping/maintenance) **bendrovės savininkas, Washington, DC, ieško darbininko**, kuris galėtų atlikti nedidelius lauko priežiūros darbus (ne daugiau kaip 5 valandas į savaitę). Mokestis už "landscaping" \$5.50. Galima dirbti 12 valandų. Suteikiamas pigus butas - 130 dol. mėnesiui. Kreiptis tel.: (202) 244-2373. (sk.)

Skubiai parduodami gerame stovyje baldai (yra labai patogi ligo-niui lova). Apžiūrėti pagal susitarimą. Kreiptis tel. (718) 296-4931. Stefa Mikulskienė. (sk.)

"Lietuvos aidas", patriotinės minties, plačios informacijos dienraštis, daugiausiai skaitomas išeivijos lietuvių, dėl daugiau kaip dvigubai pabrangusio pašto, buvo priverstas pakelti metinę oro paštu prenumeratą: iki \$130 nuo 1994 m. rugpjūčio 1 d. Čekį \$130 rašyti "Lietuvos aidas" vardu ir siųsti JAV igalio-tiniui adresu: Bronius Juodelis, 239 Brookside Lane, Willowbrook, IL 60514. Tel. 630 986-1613.

RYTŲ IR VIDURIO EUROPOJE

ATSIRANDA DAUGYBĖ PUIKIŲ VERSLO GALIMYBIŲ ISKAITANT KAIP TEN NUVYKTI

Moskva, S. Peterburgas, Kijovas, Lvovas, Minskas, Ryga, Vilnius, Praha, Sofija, Viena, Budapeštas

LOT mažiausias verslininkų klasės bilietų kainos į Rytų ir Vidurio Europą yra.

\$2 550*

iš Niujorko (JFK) ir Niurko

\$2 750*

iš Čikagos (O'Hare)

Šis pasiūlymas taip pat galioja Romai, Atėnams, Milonui, Roterdamui ir Stambulai.

Rytų ir Vidurio Europoje verslas niekad nebuvo geresnėje būklėje, nes dabar LOT siūlo mažiausias verslininkų klasės skrydžio bilietų kainas iš 65 dažnai naudojamų oro uostų Jungtinėse Valstijose į 11 miestų Rytinėje ir Centrinėje Europoje, įskaitant pusę kainos už visus verslininkų klasės bilietus į vieną pusę. Jūs taip pat rasite specialius pasiūlymus dažnai skraidantiems LOT lėktuvais. Bilieto kainos gali būti pilnai sugrąžinamos, galioja taip pat ir kitos nuolaidos. Taigi pasinaudokite LOT naujomis verslininkų klasės kainomis šiandien, nes gavus tokias pasiūlymus, Jums neapsimoka skristi bet kokia kita oro linija.

*Tuo ir atveju, kai bilietas, išleistas ir išgautas, nepašalinamas. Galioja bilietas per Londoną. Galioja kai kurie apribojimai. Pristatoma pridėtinė vertė. Išeivimo ar oro uosto mokesčiai.

LOT

THE AIRLINE OF POLAND

Dėl išsamesnės informacijos skambinkite savo belietų agentui ar 1-800-223-0593. Kompiuteriu kreipkitės į http://www.lot.com